

Vlaams
Parlement

vergadering **C25**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Wonen, Armoedebeloid en Gelijke
Kansen

van 14 oktober 2015

INHOUD

INTERPELLATIE van Bart Van Malderen aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de Armoedebarmometer 2015 – 1 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de 1 euromaaltijden – 141 (2015-2016)	15
VRAAG OM UITLEG van An Moerenhout aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over overgangsmaatregelen voor de renovatiepremie – 3002 (2014-2015)	17
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over private actoren in sociale huisvesting – 3043 (2014-2015)	22
VRAAG OM UITLEG van Marc Hendrickx aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de aanpak van het onderverhuren van sociale woningen via digitale platformen – 46 (2015-2016)	25
VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de kwaliteitscontrole van studentenkamers – 81 (2015-2016)	27
VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over sociale leningen – 104 (2015-2016)	31
VRAAG OM UITLEG van Ingrid Lieten aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over onaangepaste woningen voor senioren – 3101 (2014-2015)	33

INTERPELLATIE van Bart Van Malderen aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de Armoedebaarometer 2015 – 1 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Het toeval wil dat ik mijn interpellatie houd in de week die voorafgaat aan de internationale actiedag tegen armoede. Dat maakt dat uw antwoorden op mijn interpellatie nog net iets meer belang krijgen.

De aanleiding van mijn interpellatie is het voorstellen van de Armoedebaarometer door Decenniumdoelen. In de nasleep van die voorstellen waren er vooral veel vragen die ik ook in dit parlement zou willen stellen. De antwoorden daarop lijken me heel belangrijk. Ik zou ook willen vragen om vooral te focussen op concrete antwoorden waar mensen iets aan hebben eerder dan allerlei retorische en andere oorlogjes uit te vechten over wie al dan niet waar in het verleden, het heden of de toekomst, een vinger in de pap had of heeft. De vraag is hoe we de problemen aanpakken en welke antwoorden we concreet kunnen geven die tastbaar zijn voor mensen die in armoede leven.

Als we de conclusies van de Armoedebaarometer 2015 bekijken, dan is er weinig reden om hoopvol te zijn in de huidige stand van zaken. De doelstellingen die Decenniumdoelen, een samenwerkingsverband van behoorlijk relevante en talrijke verenigingen, had vooropgesteld om tegen 2017 iets concreet te doen aan armoede in onze regio, zijn nog lang niet gehaald, in geen enkel levensdomein dat werd vooropgesteld binnen de Armoedebaarometer.

Het grote voordeel van die Armoedebaarometer is dat die net peilt naar de impact van armoede in heel uiteenlopende levensdomeinen. Er zijn andere meer statistische benaderingen die vooral de gelijkheid en ongelijkheid in een samenleving meten, wat ook waardevol is. Het grote voordeel van de Armoedebaarometer is dat men een veelvoud aan problemen in kaart kan brengen die samen een adequaat beeld geven van armoede.

Uiteraard is er een statistische vertraging. De huidige barometer is gebaseerd op cijfers uit 2013. Daaruit blijkt dat het armoederisico stabiliseert. Men kan dan zeggen dat het glas halfvol of halfleeg is maar in elk geval is er absoluut geen plaats voor hoerageroep. Een stabilisering is niet de target, zeker als we weten dat in 2013 in Vlaanderen meer dan 11 procent van de kinderen geboren werd in een kansarm gezin. Daar zit natuurlijk een heel belangrijk pijnpunt. Dat is een stijging en daar is de trend duidelijk niet gekeerd, zelfs niet gestabiliseerd. Die stijging is vooral merkbaar bij kinderen van wie de moeder is geboren in een niet-Europees land. Er leven dubbel zoveel kinderen met een migratiegeschiedenis in armoede dan zonder migratiegeschiedenis. Ik wil van de gelegenheid gebruikmaken dat u coördinerend minister van Armoedebestrijding en vakminister van Integratie bent. U kunt hierin een grote rol spelen in het licht van de gekleurde armoede die uit de cijfers blijkt.

Minister, zult u in het licht van de nieuwe cijfers uw armoedebeleid sterker laten inspelen op het toenemend aantal gezinnen met een migratieachtergrond? Hoe zult u een degelijk gekleurd armoedebestrijdingsbeleid voeren?

Uit het rapport van Decenniumdoelen blijkt ook dat zij verder zijn gegaan dan de louter statistische analyse van 2013. Zij hebben een aantal regeringsmaatregelen geïmputeerd op de cijfers van 2013 om een vooruitblik te geven op wat de komende

jaren uit de statistieken naar voren zal komen. Daaruit blijkt dat de diverse besparingsmaatregelen die zijn opgedeeld in heel wat verschillende beleidsdomeinen en -niveaus voor de gezinnen een extra last betekenen van gemiddeld 525 euro per jaar. Het zijn de gezinnen onderaan de ladder die dat zowel in relatieve als absolute termen het meest voelen.

En dan kom ik opnieuw bij een debat dat al meermaals is gevoerd maar dat we moeten blijven herhalen zolang men op de ingeslagen weg verder gaat en zolang men beweert dat die besparingsmaatregelen bij de begroting horen en dus niet moeten worden onderworpen aan de armoedetoets. Minister, ik raad u aan om dat opnieuw te bekijken. 2017 is de target van Decenniumdoelen maar ik ga ervan uit dat uw Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA) dat tijdens deze legislatuur moet worden uitgevoerd, in 2017 zal worden geëvalueerd.

Minister, zult u in het licht van de nieuwe cijfers het coördinerend armoedebeleid bijsturen? Zult u alsnog een armoedetoets uitvoeren op alle beslissingen van de Vlaamse Regering om de impact van de maatregelen te toetsen aan het armoederisico, inclusief de maatregelen die al zijn genomen, al dan niet in het kader van de begroting?

Bent u bereid om het VAPA aan te passen? Welke initiatieven zult u nemen om ook op het federale niveau een aantal zaken aan te kaarten? Plant u daarover overleg met uw federale collega?

De effecten zijn voor sommige groepen in de samenleving minder zwaar dan voor andere. Zij die het geluk hebben om te werken, zijn beter af dan de zij die geen werk hebben. Iedereen ondervindt wel wat bijkomende kosten maar het is heel duidelijk dat degenen die niet aan de slag kunnen gaan, zwaarder worden getroffen. Dat is iets heel anders dan wat de minister-president in het debat naar aanleiding van de Septemberverklaring naar voren bracht, alsof we mensen uitkeringsafhankelijk zouden maken. Ik denk dat we allemaal de ambitie delen om zo veel mogelijk mensen aan de slag te helpen maar we moeten er ook gewoon van uitgaan dat een aantal mensen de pech hebben, hetzij door psychische problemen, hetzij door sociale of economische omstandigheden, die gegeerde plek op de arbeidsmarkt niet te kunnen invullen. Zij worden door de maatregelen extra hard getroffen.

Ook op het vlak van onderwijs groeit er een kloof en zorgen verschillende drempels ervoor dat gezinnen in armoede moeilijk aan de samenleving kunnen deelnemen. Het percentage personen dat deelneemt aan sportieve, recreatieve of artistieke activiteiten, neemt voor het eerst sinds de Armoedebaarometer af. Vooral bij laaggeschoolden, eenoudergezinnen en bij de laagste inkomensgroepen neemt de non-participatie toe. Dit zijn heel veel individuele voorbeelden waarbij u als coördinerend minister van Armoedebestrijding een heel belangrijke taak hebt. In eerdere debatten hebben u en diverse vakministers gewezen op de sociale correcties die zouden gebeuren op pijnlijke maatregelen. Die sociale correcties rijden het gat echter niet dicht. Integendeel, het probleem aan de onderkant van de samenleving vergroot. Daar worden effectief drempels opgebouwd.

De evidente vraag, minister, is dan: zult u alsnog uw verantwoordelijkheid nemen om als coördinerend minister uw collega's aan te vuren, te inspireren of op de vingers te tikken, eerder dan te zeggen dat het uw bevoegdheid niet is en dat het een opdracht is voor elke minister apart, voor het horizontaal beleid? Ik kijk uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: U hebt heel wat vragen gesteld, mijnheer Van Malderen, en dat is goed. Ik zal proberen gestructureerd te antwoorden.

Eerst wil ik echter toch opmerken dat ik blij ben dat u zelf zegt dat de cijfers van de Armoedebaarometer gebaseerd zijn op de gegevens van 2013. Ik was toen niet

de bevoegde minister. Dat wil ik wel onderstrepen. U zegt dat de armoede stabiliseert. Dat klopt in het algemeen, maar u kunt en zult ook niet ontkennen dat de kinderarmoede allesbehalve is gestabiliseerd. Het is dan ook belangrijk in te zetten op de strijd tegen kinderarmoede, en dat doen we ook. De Decenniumdoelen 2017 werden opgesteld in 2007 en moeten in 2017 worden gehaald, maar u kunt toch moeilijk verwachten dat we in twee jaar alles rechte trekken wat er tussen 2007 en 2014 niet is gelukt. Ik wil daar zelfs geen partijpolitiek spel van maken en ik ga ervan uit dat dat ook niet uw bedoeling is. Nu aan mij vragen een situatie waaraan zeven jaar niet veel is verbeterd, in twee jaar recht te trekken, is intellectueel niet eerlijk. We zijn het erover eens dat de kinderarmoede is verdubbeld en dat dat zeker geen goede zaak is. Daar willen we over alle partijgrenzen heen in deze commissie aan werken, omdat het natuurlijk ook centraal staat in het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding en in mijn beleidsnota Armoedebestrijding, waarover we het al uitvoerig hebben gehad en binnenkort opnieuw zullen hebben.

Ik erken dat mensen in armoede vaker een migratieachtergrond hebben en ik geef ook toe dat dit fenomeen met de huidige instroom en asielcrisis nog zal toenemen. Dat moeten we hier niet ontkennen. Ik ben er echter ook van overtuigd dat alle maatregelen en concrete acties, opgesomd in het VAPA – en dat zijn er redelijk veel –, ook die groep ten goede zullen komen. Ik heb in deze commissie ook al de vraag gekregen of het niet goed zou zijn voor de 'gekleurde' armoede iets specifiek te doen. Nee, dat vind ik niet goed, want in mijn ogen staat dat haaks op de definitie van integratie en volwaardig deel uitmaken van de maatschappij. Maar natuurlijk wordt die groep ook meegenomen in allerlei acties van het VAPA.

U hebt er terecht op gewezen dat het aanpakken van armoede een horizontale verantwoordelijkheid is. Iedere vakminister moet zijn of haar verantwoordelijkheid nemen, maar ik ook. In tegenstelling tot wat u op het einde van uw interpellatie zegt, ga ik mijn verantwoordelijkheid niet uit de weg, ook niet vanuit mijn bevoegdheid voor de inburgering en de integratie, integendeel. Ik moet wel vaststellen dat we in 2004, het jaar dat inburgering verplicht werd, weinig medestanders hadden. Heel wat partijen waren tegen de verplichte inburgeringscursus. Die is er wel gekomen omdat onze partij heeft doorgezet. Dat we die verplichting hebben opgelegd, is een heel goede zaak voor iedereen die in Vlaanderen een toekomst wil uitbouwen, niet alleen voor zichzelf, maar ook voor eventuele kinderen. Ik merk ook dat we het enige geweest zijn waar de verplichte inburgering bestaat, maar dat er in de andere gewesten wel meer en meer interesse voor groeit.

Zoals u weet, zijn er voor armoedebestrijding sleuteldepartementen: Welzijn, Onderwijs, Werk, Inburgering, Wonen. Heel veel ministers dragen hier dus een verantwoordelijkheid, maar een van de hoekstenen van een armoedebeloid moet volgens mij wel zijn dat we ervoor zorgen dat zoveel mogelijk mensen een inkomen uit arbeid verwerven.

Ik geef toe dat er wellicht ook mensen zijn die niet in staat zijn om dat te bereiken en ook hen moeten we blijven helpen. Het hebben van een inkomen uit arbeid is volgens mij de beste manier om uit de armoede te geraken en te beletten in armoede te belanden. Daarom zetten we met de Vlaamse Regering absoluut in op tewerkstelling, al dan niet voorafgegaan door een cursus Nederlands als tweede taal, Nederlands op de werkvloer en dergelijke meer. We zetten ook in op de snellere erkenning van diploma's van mensen met een buitenlandse herkomst. Daarvoor hebben we in het kader van de begrotingsopmaak voor 2016 ook meer middelen uitgetrokken voor NARIC. Ook de EVC-procedure, de procedure voor Elders Verworven Competenties, wordt vergemakkelijkt, eveneens belangrijk om die mensen aan een job te helpen. Ook de hervorming van het EAD-beleid, de evenredige arbeidsdeelname, is hierbij belangrijk én de kennis van het Nederlands, maar dat ontkenkt niemand.

Volgens u, mijnheer Van Malderen, is er nood aan bijsturing. Ik geef toe dat het beleid sinds 2007 heeft gefaald en dat is een collectieve verantwoordelijkheid. Ik wil daar ook geen partijpolitieke discussie over voeren. We kunnen enkel zeer objectief vaststellen dat de kinderarmoede alleen maar is gestegen en dat de armoedesituatie de afgelopen tien jaar niet duurzaam is verbeterd. U kent ongetwijfeld ook de officiële cijfers van Kind en Gezin voor kinderarmoede. In 2005 werd 6,5 procent van de kinderen met een armoederisico geboren, in 2014 was dat 11,4 procent. Dat is zeer alarmerend. Zoals gezegd zijn de cijfers van de Armoedebaarometer gebaseerd op gegevens van 2013. De negatieve evoluties waarop de Armoedebaarometer nu de aandacht vestigt, kunnen we echt niet enkel en alleen aan het huidige beleid toeschrijven, integendeel. Maar de bijstellingen die we hebben gedaan, zijn net goed. We hebben structurele en fundamentele wijzigingen aangebracht aan het armoedebelaid.

De auteurs van de Armoedebaarometer gaan er systematisch van uit dat de weg uit armoede moet gaan via een vervangingsinkomen, al dan niet aangevuld met sociale correcties. Dat staat er letterlijk in. U, mijnheer Van Malderen, erkent ook dat het hebben van een inkomen uit arbeid eigenlijk veel beter is dan een vervangingsinkomen, met dien verstande dat we ervan moeten uitgaan dat een bepaald percentage van de bevolking altijd nog een vervangingsinkomen zal moeten hebben. De uitkeringsafhankelijkheid, die eigenlijk de rode draad is in de Armoedebaarometer, vind ik echt niet goed. Wij hebben daar inderdaad een fundamentele wijziging aangebracht in het beleid van armoedebestrijding in vergelijking met het beleid van de vorige legislatuur.

Ik heb al heel veel uitleg gegeven, ook in het actualiteitsdebat, over het VAPA en dergelijke meer. Ik dring er bij mijn collega's echt wel op aan aandacht te hebben voor de armoedetoets, als dat al nodig is, want ze zijn zich zelf ook wel van bewust van het belang ervan. Het is een engagement van de voltallige regering en op de meeste zaken wordt die ook toegepast.

Natuurlijk overleg ik ook met mijn federale collega. Dat die tot mijn eigen partij behoort, is gemakkelijk, maar anders zou het uiteraard ook zonder problemen gaan. We hebben regelmatig overleg en ontmoeten elkaar ook. Ik vind het altijd vreemd dat partijen die jarenlang zowel op Vlaams als federaal niveau beleidsverantwoordelijkheid hebben opgenomen, de welvaartsenveloppe maar voor 60 procent hebben aangewend, terwijl de Federale Regering nu heeft beslist ze voor 100 procent aan te wenden. Ze heeft ook beslist dat de laagste uitkeringen en de laagste pensioenen 2 procent stijgen. Dat is een belangrijke kentering in vergelijking met het beleid van de vorige regeringen. Dat is goed.

Het optrekken van het leefloon tot boven de armoedegrens heeft de hele tijd in het federaal regeerakkoord van de vorige legislatuur gestaan, maar er kwam niets van in huis. Door de aanwending van de welvaartsenveloppe met 100 procent in plaats van met 60 procent, zal er nu wel iets van in huis komen. Dat is toch een significant verschil.

Over de sociale correcties werden al heel veel debatten gevoerd, mijnheer Van Malderen. Dat is goed, maar ik wil het even hebben over het gemiddelde gezin dat er 525 euro per jaar op achteruitgaat. Staat u me toe om te zeggen dat ik vind dat er toch een kleine beetje een karikatuur van wordt gemaakt. Alle slechtst mogelijke scenario's worden hiervoor opgeteld. Het gaat om een gezin met drie universiteitsstudenten, vier kinderen in de crèche en een huis dat nog moet worden afbetaald. Zo komt u inderdaad aan een bedrag van 525 euro.

Ontken ik, mijnheer Van Malderen, dat er besparingen zijn doorgevoerd en dat sommige groepen in onze samenleving een extra inspanning moeten doen? Neen. Maar er zijn wel degelijk sociale correcties. En uiteraard zijn nog niet alle sociale correcties concreet: bepaalde maatregelen gaan pas in op 1 januari 2016.

Ik geef u een heel concreet voorbeeld over de waterfactuur. Zelfs u, als socialist, kunt hier niet tegen zijn – dat hoop ik althans, maar ik wacht uw reactie met blijdschap af. Een gezin met vier personen betaalt nu 456 euro per jaar aan water. Het nieuwe tarief bedraagt 514 euro. Aan het huidige sociale tarief voor een gezin van vier personen – het is misschien nuttig dat u ook dit noteert – bedraagt de waterfactuur nu 162 euro. De nieuwe sociale correctie is 114 euro. Nu mag u zeggen dat dat geen sociale correctie is, maar het komt erop neer dat de sterke schouders net iets meer betalen dan vroeger en dat de zwakkere schouders een nog grotere sociale correctie krijgen dan ze gekregen hebben in de tijd dat uw partij nog mee politieke verantwoordelijkheid nam.

Ik geef u het voorbeeld van de studiebeurzen. U haalde het voorbeeld van het onderwijs zelf aan. Aan het tarief van de beursstudenten is geen eurocent veranderd. De bijna-beursstudenten zijn in aantal verdubbeld: van tweeduizend naar vierduizend. En inderdaad, de mensen die geen studiebeurs krijgen, moeten iets meer betalen, maar dat zijn niet de mensen die in armoede leven. Dus ook hier hetzelfde principe: uit solidariteit dragen de sterke schouders iets meer bij zodat er nog meer sociale correcties doorgevoerd kunnen worden voor de mensen die het al moeilijk genoeg hebben in deze samenleving om de eindjes aan elkaar te knopen.

De sociale correcties, mijnheer Van Malderen, die deze regering doorvoert, zijn veel socialer dan de sociale correcties die de vorige Vlaamse Regering heeft doorgevoerd.

Ik steek me helemaal niet weg achter mijn collega's. Ik heb hier een heel uitgebreid antwoord gegeven, en met plezier. U weet dat ik geen enkel debat, geen enkel probleem uit de weg ga. Ik zal mijn collega's blijven stimuleren om werk te maken van alle sociale correcties. Voor zover dat nodig is, want ze zijn zich echt wel zelf bewust van de problematiek. Als een maatregel pas ingang vindt per 1 januari 2016, dan zal die sociale correctie er komen, en dan is het niet zo abnormaal dat er midden oktober 2015 nog geen concrete sociale correctie is uitgewerkt. Dat ze er komen, dat kan ik u garanderen.

Waar zijn we dan nog veranderd? U vraagt of ik het VAPA-armoedebelend wil wijzigen. Ik denk dat ik daar al heel veel voorbeelden van heb gegeven: sociale correcties en heel veel concrete acties. Later vandaag krijgen we nog een vraag om uitleg van de heer De Bruyn over de 1 euromaaltijden. Ik heb daar heel veel commentaar over gelezen: het was niet structureel, men vroeg zich af of het wel nodig was om dat te doen. We zullen mijn antwoord op die vraag afwachten.

Deze week werd ook een project gelanceerd in samenspraak met een supermarktketen over het verdelen van de structurele voedseloverschotten over heel Vlaanderen in plaats van ze te beperken tot één gemeente of een cluster van vijf gemeenten. Ik denk dat dat goed is. Er wordt dan altijd een karikatuur van gemaakt, maar als mensen gratis gezonde voeding kunnen krijgen in het kader van de recuperatie van de voedseloverschotten, dan is dat heel goed en wel structureel.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Voorzitter, minister, ik dank u. U hebt mijn oproep om op een constructieve manier te debatteren beantwoord met een pleidooi om intellectueel eerlijk te zijn. Ik ga daar graag op in. Ik zal u dan wel even wijzen op een aantal dingen waarover ik van mening ben dat u ze misschien wat zou mogen corrigeren.

U laat uitschijnen dat uw partij de vorige legislatuur niet in deze regering zat. Dat is niet zo. Ook toen hebben in het teken van het VAPA verschillende ministers er iets meer energie in moeten steken dan andere.

Feit is dat we hier collectief voor een verantwoordelijkheid staan. (*Opmerkingen van Piet De Bruyn*)

Ja, inderdaad collectief. Zeggen dat een aantal zaken in de vorige legislatuur niet gelukt zijn, is hetzelfde als zeggen dat een deel van het beleid waarvoor u mee verantwoordelijk was, ook niet gelukt is.

Waar het over gaat, is dat we in algemene termen – en daarover zijn we het eens – zien dat de trend stabiliseert. Maar dat is niet voldoende. De algemene trend verbergt – dat is zo met gemiddelden – dat er een uitgesproken verslechtering van de situatie is inzake kinderarmoede. U hebt, heel terecht, ook gewezen op externe factoren zoals migratie om dat te duiden. Daar kunnen we als uitgangspunt echt wel naar kijken om hiermee verder te gaan. Dat waren eigenlijk mijn basisvragen.

We kunnen ook niet ontkennen dat Decenniumdoelen heel duidelijk zegt dat 2013 de foto is, maar dat te vrezen valt dat er met het besliste en het in uitrol zijnde regeringsbeleid bijkomend een achteruitgang zal zijn. Dat valt toch niet te ontkennen? We moeten daarom vragen hoe u daarmee omgaat. Ontkent u dat, bevestigt u dat of corrigeert u dat?

Er zijn een paar zaken in uw antwoord waarop ik wil ingaan. We hebben een pleidooi gehouden om taboeloos in te gaan op de problemen. Kinderarmoede werd aangehaald. Gekleurde armoede is er ook een. U zegt dat u geen apart beleid zult voeren, dat de algemene maatregelen moeten volstaan. Een van de problemen is natuurlijk dat binnen die groep de participatie aan uw maatregelen, de 'non-take-up' heel veel groter is. Als u zegt dat iedereen gelijk is, zullen sommigen wel en andere niet aan de startstreep komen. En dus zou uw beleid er toch op gericht moeten zijn om de participatie van die groepen op een zo adequaat mogelijke manier te brengen zodat ze effectief mee gebruik kunnen maken van een generiek beleid om hun positie te verbeteren. Voorziet u in specifieke maatregelen?

Ik heb genoteerd dat u zei dat u alleen stond om inburgering te verplichten. Ik heb op een bepaald moment die onderhandelingen mee kunnen voeren. Ik kan dan ook uit de eerste hand getuigen dat het verplichtend karakter niet zozeer het probleem was. Het probleem betrof de link die werd gelegd met een aantal grondwettelijke rechten zoals wonen. Die bekommernis zullen wij toch wel even blijven aanhouden.

Een heel interessant debat gaat over arbeid. We zijn het er, denk ik, allemaal over eens dat het hebben van een kwalitatieve job, van een inkomen uit arbeid, een heel belangrijke factor is. U maakt zelf de nuance – daar ben ik heel blij mee – dat er mensen zijn die niet in staat zijn, tijdelijk of definitief, om aan de arbeidsmarkt deel te nemen. Dat neemt natuurlijk niet weg dat we in de statistieken vaststellen dat de groep langdurig werklozen in onze samenleving nooit groter is geweest dan vandaag. En daarvoor hebt u met uw partij nu toch al een behoorlijke poos de verantwoordelijkheid in handen. We stellen in dezelfde statistieken vast dat er bij de jongeren heel grote verschillen zijn. Er zijn jongeren die bij wijze van spreken al van op de schoolbanken een job hebben en anderen die het heel moeilijk hebben om op de arbeidsmarkt te geraken.

Minister, we stellen vast dat het beleid dat u ter zake wilt voeren, in grote mate wordt gecontesteerd, door mensen die bezig zijn met betrekking tot armoede, maar evengoed door vakbonden en zelfs door CD&V, zo heb ik deze week gelezen. We hebben u heel concreet voorgesteld in te zetten op een doelgroepkorting voor laaggeschoolden, daar waar je het verschil kunt maken, daar waar het hef-boomeffect het grootst is. Ik had gehoopt dat uit uw antwoord zou blijken dat u daar een bijsturing kunt doen.

En, dan nog, arbeid is een heel grote factor, maar ik wil u toch wel eens wijzen op studies die bijvoorbeeld zijn gebeurd over referentiebedragen en waaruit heel duidelijk blijkt dat arbeid als factor als such eigenlijk onvoldoende is om mensen uit armoede te houden, jammer genoeg. Er zijn ook andere dingen, zoals wonen, waarvoor u ook verantwoordelijk bent. Het hebben van een sociale huurwoning is

voor heel veel mensen het verschil tussen onder of boven de armoedegrens zitten. Ik had gehoopt dat u daarop zou zijn ingegaan, dat u zou hebben gezegd daar een tandje te willen bijsteken.

Samengevat: ik vind dit een interessant debat, maar ik blijf op mijn honger. We worden hier geconfronteerd met een aantal trends die eigenlijk niemand ontkent, met een aantal cijfers, waarbij u dan zegt dat we er een karikatuur van maken, om er dan vervolgens zelf een van te maken. Ik had gehoopt dat u gewoon al die twijfel zou willen wegnemen, dat u gewoon alle sociale correcties en alle maatregelen van prijsstijgingen enzovoort die u hebt genomen, eens zelf tegen het licht zou willen houden, en daar die armoedetoets op doen. Dan hoeven we meteen dit debat niet meer te voeren: dan gaan we vervolgens bekijken welk effect die maatregelen hebben. U hebt dat niet gedaan. Ik betreur dat en ik zal dat blijven betreuren.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Voorzitter, minister, geachte leden, ik wil me graag aansluiten bij de vragen van collega Van Malderen. De Armoedebaarometer van Decenniumdoelen 2017 is, zoals gezegd, heel duidelijk. Die barometer staat in het rood en de samenleving is hoe langer hoe minder in evenwicht. In die Armoedebaarometer kunnen we lezen dat het aantal Vlamingen met een inkomen onder de armoederisicodrempel de jongste drie jaar is toegenomen tot maar liefst 680.000 personen, ongeveer 11 procent. Eenzelfde zorgwekkend cijfer zien we terug bij de mensen met een migratieachtergrond. Van de 11,2 procent kinderen die in 2013 in een kansarm gezin werden geboren, heeft 60 procent een moeder uit een niet-EU-land. De vraag die vandaag is gesteld naar een armoedebelief voor kinderen met een migratieachtergrond, is in mijn ogen dus bijzonder relevant.

Minister, als minister van Wonen, Gelijke Kansen, Inburgering en Armoede hebt u veel sleutels in handen. Ook met de zesde staatshervorming, waar nog niet over is gesproken, zijn er bevoegdheden overgekomen waarmee u aan de slag kunt, zoals die met betrekking tot de kinderbijslag, de preventieve gezondheidszorg en het huurbeleid. Daarnaast wil Groen ook andermaal hameren op instrumenten zoals de armoedetoets en de sociale correcties, ook in het kader van de doorgevoerde besparingen. We volgen het als u zegt dat u als coördinerend minister inderdaad niet heel veel middelen in handen hebt, maar die armoedetoets en die sociale correcties hebt u wel. Ook onze fractie vraagt dus met aandrang die ook te gebruiken.

Ik heb concreet één bijkomende vraag voor u. Een van de meest waardevolle manieren om armoede te bestrijden, is het lenigen van de nood aan een betaalbare woning, zoals daarnet ook kort werd aangehaald. Als er één gegeven is dat we de voorbije week tijdens de reis van de commissie met onze eigen ogen hebben kunnen vaststellen, dan is het dat er een erg nauwe band is tussen het al dan niet vinden van een betaalbare woning en armoede. Vorige week was dat gegeven ook in Vlaanderen in het nieuws: de wachtlijsten voor sociale woningen blijven aangroeien. Vandaag staan er 120.000 mensen op die wachtlijst. Net vandaag pakt de Vlaamse Jeugdraad uit met een actie om te ijveren voor een ernstig woonbeleid. Hij legt concrete beleidsaanbevelingen op tafel. De raad pleit voor meer investeringen in sociale huurwoningen en voor het harder aanpakken en actief opsporen van discriminatie. Tot slot wil hij een uitbreiding van de stelsels van de huurpremie en de huursubsidie, iets waarvoor mijn partij al langer uitgebreid pleit. Het is geen goed beleid dat mensen met recht op een sociale woning eerst vier jaar moeten sukkelen op die private huurmarkt alvorens ze begeleiding of ondersteuning krijgen. Minister, zult u dat signaal dat er vandaag is gekomen van de officiële adviesraad voor de Vlaamse Regering, ernstig nemen, en gaat u daarmee aan de slag?

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Voorzitter, collega Van Malderen, u hebt toch niet heel goed geluisterd. U hebt geluisterd, voor alle duidelijkheid, ik wil constructief en positief zijn, maar u hebt niet heel goed geluisterd. Als de minister één ding heeft gezegd over de foto van 2013, dan is het dat die een collectieve verantwoordelijkheid is. Ik vind dus niet dat u dan in uw repliek kunt zeggen dat de minister blijkbaar doet alsof zij en haar partij daar niets mee te maken hebben, en dus ook geen enkele verantwoordelijkheid daarin dragen. De minister heeft gesproken over een collectieve verantwoordelijkheid, maar dat wil nog niet noodzakelijk zeggen dat iedereen ook een gelijk aandeel van die verantwoordelijkheid draagt.

Ik wik mijn woorden: ik meen dat die barometer van de millenniumdoelstellingen een belangrijk instrument is, in die zin dat het voor ons een herinnering is, een wake-upcall, een alarmbel. Men kan dat op verschillende manieren benoemen, maar het is in elk geval een instrument waar we niet aan voorbij kunnen gaan, maar waaraan we ook niet voorbijgaan, voor alle duidelijkheid. We hebben ook het voorbije jaar de barometer gebruikt om eens stil te staan en het debat aan te gaan. We hebben dat ook op andere momenten gedaan en we zullen dat blijven doen. Dit herinnert ons aan de urgentie van een aantal problemen, aan het feit dat het inderdaad helaas nog altijd niet goed gaat, en zeker niet goed genoeg, met de bestrijding van armoede. Het herinnert ons er ook aan dat het een collectieve – daar is het woord weer – verantwoordelijkheid is van diverse beleidsdomeinen.

Ik heb echter inderdaad ook een aantal bedenkingen bij het instrument. Het is niet meer dan een instrument, zoals er ook andere zijn, en voor mij gaat het ook wel wat voorbij aan het feit dat de evolutie op het gebied van armoede niet zo statisch is als men schetst. Ik ben ervan overtuigd, en ik weet dat niet iedereen daar in dezelfde mate van overtuigd is, dat het beleid dat de federale en de Vlaamse overheid op dit moment in combinatie voeren voor bijkomende jobs, ervoor zal zorgen dat het beschikbaar inkomen in dat opzicht voor meerdere gezinnen zal stijgen, en dat dit ook een gunstige impact zal hebben op de armoedecijfers. Ik begrijp dat niet iedereen daarvan overtuigd is. Het is in ieder geval mijn overtuiging en de overtuiging van mijn partij dat dit wel degelijk zo zal zijn. Dan komen we ook tegemoet aan wat u zelf zegt: het streven naar en het bereiken van een goede job is een essentieel breekijzer om uit armoede weg te geraken. We mogen ons echter niet verschuilen op het inzetten op die poot alleen. Ik denk dat de minister ook duidelijk was ter zake. Dat doen we ook niet, want er zal inderdaad helaas een groep mensen zijn die niet snel, niet snel genoeg en wellicht zelfs nooit naar een duurzame job zullen kunnen worden toegeleid. Voor die groep mogen en willen we ook onze ogen niet sluiten.

Dan komen we bij een ander element, dat ook uitvoerig is toegelicht: de discussie over het optrekken van uitkeringen, hetzij een leefloon, hetzij andere vervangingsuitkeringen, voor die doelgroep. Deze Federale Regering maakt daar werk van, maar laten we die discussie aan de overkant voeren, laten we dat hier even aanstippen. Bijkomend zoeken onze Vlaamse ministers binnen hun bevoegdheidspakket naar sociale correcties. Er is ook niemand die daar moeilijk over doet. Die zijn essentieel. Die zijn noodzakelijk. Daar worden rekenmodellen op losgelaten, en dan wordt bekeken wat het efficiëntste is. De minister heeft één heel concreet voorbeeld gegeven voor de waterfactuur voor een gezin van vier personen. U mag die oefening maken voor een gezin van twee of van vijf personen: het wordt er telkens beter op ten opzichte van de huidige sociale correctie. Het laatste woord is daarover nog niet gezegd. Dit is ook nog niet definitief door de regering goedgekeurd, maar de tabellen circuleren vrijelijk, zijn in de pers verschenen, staan op internet, dus ik denk niet dat we een groot geheim verkondigen als we zeggen dat dat er in elk geval goed uitziet.

U blijft aandringen op sociale correcties in alle beleidsdomeinen. U hebt al eerder gemerkt dat u ter zake in ons een bondgenoot hebt, en ook in de minister. Dat is immers inderdaad essentieel.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Cindy Franssen (CD&V): Voorzitter, minister, geachte leden, er is hier al een en ander gezegd. Het is goed dat organisaties als Decenniumdoelen de vinger ook mee aan de pols houden vanuit het middenveld. Dat lijkt me zeer belangrijk. We weten dat de algemene armoedecijfers vrij stabiel blijven en Vlaanderen het bijzonder goed doet in Europese vergelijkingen. Dat is ook al gezegd en blijkt ook uit de jongste Vlaamse Regionale Indicatoren (VRIND) die ons recent zijn overgemaakt. Dat mag echter natuurlijk geen vrijgeleide zijn om de problemen die er zijn, niet aan te pakken. Elke persoon in armoede is er uiteraard een te veel. Vooral de stijgende kinderarmoede, maar ook de hardnekkige generatiearmoede waarmee we kampen, moeten we samen aanpakken. In het regeerakkoord, en ook in de beleidsnota, staat duidelijk dat het armoedebestrijdingsbeleid universeel moet zijn waar dat kan, maar ook soms categoriaal waar dat moet. Als blijkt dat bepaalde doelgroepen meer kans hebben om in armoede terecht te komen, dan moet men daar toch ook de nodige aandacht aan besteden.

Ik wil ook even ingaan op de samenwerking die niet alleen tussen de verschillende Vlaamse ministers moet bestaan, maar ook tussen het Vlaamse en het federale beleidsniveau. Ongeveer een jaar geleden stelde ik een vraag over de samenkomst van de interministeriële conferentie Maatschappelijke Integratie, die ondertussen een andere naam heeft. Ik weet niet of die inmiddels al is samengeroepen.

Minister Homans, u wijst er terecht op dat de minimumuitkeringen tot de Europese armoederisicodrempel worden opgetrokken. Een deel van de verhoging wordt nu reeds gerealiseerd door de volledige aanwending van de welvaartsenveloppe. Misschien is het een goed idee om op de interministeriële conferentie Maatschappelijke Integratie bij de federale collega's erop aan te dringen om een groeipad voor de komende jaren uit te tekenen. De welvaartsenveloppe doet al heel wat, maar volstaat niet om het volledige groeitraject in te vullen.

De armoedetoets is een verantwoordelijkheid van alle Vlaamse ministers. De ministers zijn bezig met de opmaak van de beleidsbrieven. Ik roep elke minister op om aan zijn beleidsbrief een stand van zaken inzake armoedebestrijding toe te voegen. De ambitie van de Vlaamse Regering was zeer groot: op 33 voorstellen zal de armoedetoets worden uitgevoerd.

Wat tewerkstelling betreft, rondt de Senaatscommissie Kinderarmoede momenteel haar hoorzittingen af. Uit die hoorzittingen bleek dat, als we de kinderarmoede willen aanpakken, we op de gezinnen met een lage werkintensiteit moeten inzetten. Minister, u zegt terecht dat het hebben van een job nog altijd een van de beste hefboomen is om uit de armoede te raken of te blijven. Ook hier zien we dat de bestaande jobcreatie vaak een beetje ongelijk is verdeeld. De extra jobs gaan hoofdzakelijk naar de werkrijke gezinnen, en niet zozeer naar de werkarme. Misschien is het interessant om hiervan werk te maken omdat we aldus een aantal doelgroepen meenemen, zoals laaggeschoolde mensen, mensen met een migratieachtergrond, eenoudergezinnen, enzovoort. Ze lopen vaak een hoger risico om in de armoede te verzeilen en hebben vaak ook een zeer lage werkintensiteit.

De aanbevelingen moeten nog verder worden uitgeschreven. Ik begrijp dat er een zekere vrees bestaat met betrekking tot de Decenniumdoelen. Sommigen vragen zich af wat de gevolgen van bepaalde maatregelen zullen zijn op lange en middellange termijn. Ik ben het niet volledig eens met de wijze van berekening van de cijfers omdat niet met alle sociale correcties rekening wordt gehouden. Bij dezen een oproep aan uw collega-ministers om die sociale correcties zo snel mogelijk te verduidelijken. Ik verwijs naar de verschillende maatregelen op het vlak van gezondheid, die nog maar pas in werking zijn getreden. De Decenniumdoelen verwijzen zelf naar een achttal maatregelen, zoals de maximumfactuur. We

moeten die maatregelen de tijd geven om effecten te sorteren op middellange termijn. Ze kunnen nu nog geen effect hebben want ze zijn nog maar net in het leven geroepen. Zo is de derdebetalersregeling bij de artsen op 1 oktober opgestart. Voor de berekening moet dus met bepaalde factoren reeds rekening worden gehouden en met andere niet. De positieve effecten op middellange termijn moeten alleszins in rekening worden gebracht.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Mevrouw Moerenhout verwees naar de nota sociale woningen en meer bepaald naar het advies van de Vlaamse Jeugdraad, waarin werd opgeroepen om meer te investeren in sociale woningen.

Met uitzondering van de minister moeten we elkaar geen Liesbeth noemen. Het is een illusie te denken dat de overheid alleen voldoende woningen zal kunnen bouwen. Dat is niet geloofwaardig. Voor alle duidelijkheid: ik beweer niet dat mevrouw Moerenhout dat heeft gesuggereerd.

De boodschap van deze commissie moet zijn dat de Vlaamse overheid niet alleen zelf moet investeren, maar dat we ook zoveel mogelijk moeten kunnen laten investeren.

Van de studiereis die de commissie heeft gemaakt, heb ik vooral geleerd dat we de nood aan betaalbare en sociale woningen niet zullen lenigen met één, twee of drie grote maatregelen. We zullen meerdere alternatieven mogelijk moeten maken. Het is dan ook onze opdracht om in dit parlement na te gaan hoe we die alternatieve pistes kunnen creëren en om ze dan ook daadwerkelijk te realiseren.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Van Malderen, ik ontken niet dat gekleurde armoede bestaat. Wel heb ik altijd gezegd dat ik geen specifieke actie zal ontwikkelen die enkel en alleen is gericht op mensen met een migratieachtergrond. Het is echter wel duidelijk voor welke doelgroep inburgering wordt ingericht, namelijk voor mensen met een migratieachtergrond. Sommigen zeggen dat we niets doen voor die mensen. Welnu, een gemiddeld inburgeringstraject kost 4300 euro. We stellen dat graag en met zeer veel solidariteit gratis ter beschikking aan diegenen die we verplichten een dergelijk traject te volgen.

U zegt ook dat mensen met een migratieachtergrond die jammer genoeg in armoede moeten leven, jammer genoeg weinig gebruikmaken van bepaalde voordelen. Ik heb al verwezen naar de inburgeringstrajecten, die ik een zeer goed instrument vind. Een ander voordeel waarvan wel degelijk zeer frequent gebruik wordt gemaakt, is de kinderopvang. Daar is een sociale correctie. Ik ben overigens vergeten te zeggen dat het tarief van 1,56 euro blijft bestaan. Iedereen heeft het steeds over de verhoging van de tarieven. Het klopt dat mensen die werken, het modale gezin tweeverdieners, 27 euro of zelfs nog meer betalen om ervoor te kunnen zorgen dat andere kindjes aan een tarief van 1,56 euro in een kinderopvang terecht kunnen.

Ik weet niet of u ooit een crèche of kinderdagverblijf in een stad als Antwerpen, Gent, Mechelen of Dendermonde hebt bezocht. Voor hoeveel kindjes met een migratieachtergrond wordt volgens u daar het tarief van 1,56 euro aangerekend? Voor heel veel! Beweren dat mensen met een migratieachtergrond geen toegang hebben tot de bestaande voordelen en sociale correcties, is wel zeer kort door de bocht.

Voorzitter, ik wil ook voor de zoveelste maal onderstrepen dat er geen verband is tussen de kennis van de Nederlandse taal en het in aanmerking komen voor een sociale woning. Ik verwijs naar artikel 23 van de Grondwet. Ik heb dat al 800 keer gezegd, nu dus voor de 801e maal. De betrokkenen moeten resultaten boeken, maar nooit zullen ze uit hun woning worden gezegd en nooit zal hun de toegang tot

een sociale woning worden ontzegd omdat ze het Nederlands niet machtig zijn. Wij vragen gewoon dat ze een bepaalde inspanning doen. Dat is niet meer dan normaal.

Ik ben dat verhaal beu. Mensen die in armoede moeten leven, worden steeds de stuipen op het lijf gejaagd. Niet alleen de partij van de heer van Malderen, maar ook Groen is daar heer en meester in. Altijd leggen ze de link: wie de Nederlandse taal niet kent, krijgt geen toegang tot een sociale woning, of erger nog, wordt eruit gezet. Neen, dat klopt niet: we zullen dat nooit doen en we zijn ook nooit van plan geweest dat te doen. Ik hoop dat dit nu duidelijk is.

Er is ook gezegd dat ik bij mijn collega-ministers de twijfel moet wegnemen. Mijn collega's zijn zich terdege van de problematiek bewust. Ik geef het voorbeeld van de armoedetoets bij water. Die is er uiteraard gekomen omdat collega Schauvliege die toets ook wou, maar ook omdat ik vanuit mijn coördinerende functie erop heb toegezien dat die armoedetoets er kwam. Ik denk dat ik de heer De Bruyn het voorbeeld heb gegeven van de waterfactuur van een doorsneegezin van vier personen. Ik heb tabellen met berekeningen voor alle mogelijke gezinssamenstellingen. Bij de nieuwe sociale tarieven gaat iedereen er behoorlijk op vooruit; er moet dus minder worden betaald dan onder het stelsel van de sociale correcties dat tijdens de vorige legislatuur is uitgewerkt.

Ik ben mijn eerste antwoord begonnen met te zeggen dat wij ook een verantwoordelijkheid hadden in de vorige Vlaamse Regering. De heer De Bruyn heeft dat herhaald, en dat klopt. Ik vind het soms wel kras dat mij hier vragen worden gesteld terwijl andere personen bepaalde verantwoordelijkheden droegen in de vorige Vlaamse Regering. Nu doen alsof het de normaalste zaak van de wereld is dat ik vanaf 2014 alles rechte trek dat sinds 2007 verkeerd is gelopen, vind ik echt niet kunnen.

Mevrouw Moerenhout, die wachtlijsten zijn een steeds terugkerend verhaal. Ik wil erop wijzen dat 2015 geen actualisatiejaar is. Dat geeft altijd een vertekend beeld. Bovendien zit daar ook een heel grote groep mensen tussen die interne mutaties aanvragen. Dat betekent dat zij al in een sociale woning wonen maar dat zij een andere sociale woning vragen. Zij worden meegeteld in die wachtlijsten. Dat is dus geen correct beeld. Dat betekent dus niet dat er 120.000 gezinnen op de wachtlijst staan. Bijna 40.000 van die gezinnen wonen nu al in een sociale woning maar staan op een wachtlijst voor een andere sociale woning. Vorige maand was er nog sprake van 100.000, nu zijn het er 120.000, volgende maand zijn het er wellicht 140.000 en eind dit jaar zullen we nog stranden op 200.000. Als u cijfers de wereld instuurt, gelieve dan rekening te houden met de interne mutaties en dergelijke meer.

Ik wil ook nog eens wijzen op het recordbedrag aan investeringen die we dit jaar zullen afronden op 1 miljard euro, zowel voor nieuwbouw als voor energetische renovaties. Ik vind energetische renovaties heel belangrijk ook in het kader van de armoedebestrijding. Het is belangrijk dat mensen na verloop van tijd ook minder aan hun energiefactuur betalen dan aan hun werkelijke sociale huur, vandaar die mix van nieuwbouw en energetische renovaties. Vandaag is daar al 850 miljoen euro aan besteed, eind dit jaar kloppen we af op 1 miljard euro. Dat is ongezien wat de investeringen in sociaal wonen betreft.

Mevrouw Moerenhout, ik weet wat Decenniumdoelen vraagt, ik heb dat ook gelezen maar we moeten natuurlijk ook een beetje realistisch blijven, zeker wanneer het over geld gaat. Als we zouden realiseren wat zij vragen, dan zouden we concreet 12 miljard moeten investeren. Als u weet dat de Vlaamse begroting 38 miljard bedraagt, dan is die 12 miljard euro daar een redelijk substantieel deel van.

Per jaar wordt 335 miljoen euro besteed aan huursubsidies. Ik heb vragen bij het huidige systeem van huursubsidies maar ik vind het wel goed dat mensen een bepaalde ondersteuning krijgen van de overheid. Waarom heb ik daar vragen bij?

Als u samen met de mensen van Decenniumdoelen pleit om iedereen die ervoor in aanmerking zou kunnen komen, een huursubsidie te geven, dan is het logische resultaat dat de huurprijzen gewoon zullen stijgen. Dat is de werking van de markt. Dat hebben we ook gezien met de woonbonus. De woonbonus is verlaagd maar dat heeft geen effect gehad, integendeel zelfs, mensen hebben nog meer gekocht dan in het verleden. Wanneer men echter meer mensen een subsidie of een premie geeft, zullen de verhuurders de prijzen gewoon optrekken. Dat is nu eenmaal de werking van de markt.

Mevrouw Franssen, wat de interministeriële conferentie over armoede betreft, heb ik een brief geschreven aan de premier. Hij heeft me geantwoord dat die er zal komen maar nog niet weet wanneer. Ik denk dan ook dat de tijd rijp is om dit op de agenda van het Overlegcomité te zetten, wat ik ook zal doen.

U hebt ook uw bezorgdheid geuit over de jobs. Ik zal die bezorgdheid doorgeven aan mijn Vlaamse en federale collega die bevoegd zijn voor werk.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): De cijfers die we hebben gezien, zijn meer dan een herinnering. Het is duidelijk dat we bij een lopend beleid zullen stagneren met een achteruitgang op het vlak van kinderarmoede maar dat beslist beleid van deze regering de toestand zal verslechteren. Er zijn externe en interne factoren. Ik ben blij met de toevoeging van mevrouw Franssen, die oproept om sociale correcties zo snel mogelijk door te voeren. Dat onderschrijft meteen de stelling dat er in heel veel gevallen nog geen correcties zijn daar waar wel al andere zaken zijn beslist.

In beide gevallen, of het nu externe factoren zijn die veranderen of interne als gevolg van uw beleid, zou u het beleid moeten bijstellen. U zou daar een tandje bij moeten steken. U hebt hier een aantal keer naar mensen gesneerd, maar ik weet niet of dat veel zoden aan de dijk brengt. Misschien kunt u die energie beter gebruiken om wat meer te doen aan de oorzaken. In eerste instantie is er het inkomen van mensen. Ook op Vlaams niveau kunnen wij iets doen aan het inkomen van mensen. Arbeid is belangrijk maar jammer genoeg misschien minder belangrijk dan we zouden willen. Er komen nog heel wat andere zaken aan te pas. Ook kosten zijn heel belangrijk. We stellen vast dat de kosten voor heel wat mensen stijgen. Maar ook participatie en het bereik van uw maatregel is enorm belangrijk. U blijft vasthouden aan uw dogma dat u geen specifiek beleid voert. Het schermen met inburgering vind ik eerlijk gezegd nogal goedkoop want dat geldt voor nieuwkomers. Dat doet niets aan een grote groep van mensen die hier al zijn en bij wie we vandaag dezelfde achterstand zien.

Ook in een aantal andere domeinen volg ik u niet, zoals wanneer het gaat over kinderopvang en dergelijke. Ik heb het dan over de loutere aanwezigheid van kinderen met een migratieachtergrond in crèches in Gent en in Antwerpen. Ik hoop dat die crèches gewoon een demografische doorslag zijn van de situatie in steden. Waar het over gaat, is dat we via kinderopvang bruggen naar werk zouden moeten kunnen bouwen en die kinderen moeten versterken. De maatregel die daar wordt genomen, samen met het niet-uitbreidingsbeleid door minister Vandeuren, is eerder negatief te noemen.

Ik betreur dat men hier een kans mist om het beleid fundamenteel bij te stellen. Ik wil dan ook een motie aankondigen om de regering daaraan te herinneren.

De voorzitter: De interpellatie is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Piet De Bruyn aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de 1 euromaaltijden – 141 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Minister, u hebt een tijdje geleden aangekondigd dat een van de projecten binnen uw eigen bevoegdheidsportefeuille het lanceren is van een oproep aan alle gemeenten in Vlaanderen om in te tekenen op een project waarbij de Vlaamse overheid tegemoetkomt in de kosten van een gezonde, voedzame maaltijd zodat die aan 1 euro kan worden aangeboden. Daaraan is wel de voorwaarde gekoppeld dat gemeenten dit moeten gebruiken als een element in een ruimer geïntegreerd beleid om armoede doeltreffend aan te pakken.

Sommigen deden daar wat geringschattend over en stelden het voor alsof die maatregel in het ijl, in het luchtledige zou hangen. U en onze fractie hebben nochtans altijd gesteld dat het gaat over een element in een ruimer geheel.

Minister, die oproep is eind juni gelanceerd. De intekenperiode is afgelopen en ik zou willen weten of er al een evaluatie kan worden gemaakt van die oproep. Hebt u een zicht op de spreiding over Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Ik heb het project al aangekondigd in het antwoord op de vraag van de heer Van Malderen.

De Vlaamse Regering wil wel degelijk inzetten op gezonde voeding voor mensen die jammer genoeg in armoede moeten leven. Ik heb al eerder iets gezegd over de structurele voedseloverschotten.

Op 29 juli heb ik een projectoproep gelanceerd. Die heette officieel 'Gezonde en betaalbare maaltijden gekoppeld aan integrale gezinsondersteuning'. Deze projectoproep werd beëindigd op 30 september 2015. De bedoeling ervan was om het bestaande concept, onder andere in Antwerpen, van 1 euromaaltijden uit te rollen over heel Vlaanderen.

Daarbij vind ik bepaalde principes heel belangrijk, waarmee ik enigszins tegemoetkom aan de kritiek dat wordt geopteerd voor een sociaal restaurant, en niet voor een school. Ik vind het contact met de ouders belangrijk. Zij moeten erbij betrokken worden. In een sociaal restaurant is er sociaal contact. De kinderen kunnen tegen de prijs van 1 euro een gezonde maaltijd nuttigen. Er zijn ook sociaal werkers en maatschappelijke assistenten aanwezig die de ouders kunnen bijstaan bij allerlei vragen. Dat is niet het geval in een school. De ouders zijn daar niet als hun kind een maaltijd gebruikt. Bovendien zijn weinig scholen uitgerust om maaltijden te bereiden. Toen ik nog naar school ging, toen de dieren nog spraken, waren er vaker keukens in scholen, maar dat is nu uit de mode.

Het is ook een project van integrale gezinsondersteuning. Vandaar de aanwezigheid van sociaal werkers en maatschappelijke assistenten die de kinderen kunnen begeleiden bij hun huiswerk en ouders tips kunnen geven over hoe ze moeten omgaan met huiswerk. Medewerkers van het OCMW bijvoorbeeld kunnen dan weer helpen met schuldbemiddeling. Dergelijke voordelen kan een school niet bieden.

Mispak u trouwens niet aan het publiek van een sociaal restaurant. Dat is echt divers. Iedereen kan er terecht en vaak gaat iemand erheen met het oog op sociale

contacten. Veel oudere mensen bijvoorbeeld, die niet voldoen aan het 3 euro-tarief via het OCMW, betalen veel meer, maar hebben er wel baat bij. Het gaat dus echt niet om een concentratie van kindjes die in armoede leven. Daarom loont het volgens mij dan ook de moeite om het project van 1 euromaaltijden voor kinderen uit te rollen.

Momenteel worden de projecten beoordeeld door een jury. De projecten zullen uiterlijk op 15 december 2015 van start gaan.

Bij de verplichte criteria behoren het aanbod van gezonde en betaalbare maaltijden voor gezinnen met jonge kinderen en de integrale gezinsondersteuning, evenals het betrekken van het lokaal bestuur. Dat hoeft niet per definitie een gemeentebestuur te zijn en kan evengoed een vzw zijn die al samenwerkt met een lokaal bestuur.

Naast de verplichte zijn er ook twee facultatieve criteria. Het project dat deze week werd voorgesteld met de supermarktketen over de structurele voedseloverschotten, past enigszins in dit kader. De voedseloverschotten kunnen ook worden aangewend voor gebruik in sociale restaurants. Dat is niet verplicht, maar sommige projecten hebben zelf lokaal al een samenwerking met een supermarkt op poten gezet en hebben dit mee ingediend.

Wat het aantal projecten betreft, kunnen we van een behoorlijk succes spreken. Er werden 59 aanvragen ingediend. 46 ervan werden ingediend door een lokaal bestuur en de overige door een vzw die samenwerkt met een lokaal bestuur. De opdeling per provincie ziet eruit als volgt: West-Vlaanderen 18, met inbegrip van Kortrijk en Brugge, Oost-Vlaanderen 16, met inbegrip van Gent, dat van bij de start enthousiast was, Antwerpen 12, Vlaams-Brabant 6, Limburg, waar het gerucht de ronde deed dat het niet goed zou zijn in dit project in te schrijven, slechts 6 en Brussel 1.

Ik geef de heer De Bruyn gelijk in die zin dat er bij de aanvang nogal smalend werd gedaan over de oproep, maar als er 59 gemeenten intekenen, kan men niet anders dan dit project een groot succes noemen.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Voorzitter, ik deel het enthousiasme van de minister over het succes van de maatregel. Het verheugt me dat hij provinciegrensoverschrijdend is en over alle politieke gezindheden heen. Men heeft blijkbaar ingezien dat deze maatregel zinvol kan zijn en dat de Vlaamse overheid een zinvolle geste doet en de lokale overheden of de lokale vzw's die met overheden samenwerken, terecht vraagt om meer te doen dan het louter aanbieden van goedkope voedzame maaltijden. Het is nog even wachten om na te gaan of alle projecten effectief worden goedgekeurd, maar ik vermoed dat dit wel zal meevallen, omdat ook de condities bijzonder duidelijk waren. Wat mij en mijn fractie betreft, minister, een initiatief om in de toekomst zeker te bestendigen.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Ik ben blij dat heel veel gemeentebesturen inschrijven en de mogelijkheid aangrijpen om iets te doen. Als er in het recente en verdere verleden al opmerkingen waren, dan is het dat deze maatregelen goed zijn voor mensen in armoede. In hoeverre ze mensen ook helpen om uit de armoede te ontsnappen, zal nog moeten blijken. Ik zal echter het debat van daarnet niet herhalen.

Ik heb alleen een vraag bij de projectoproep op zich, minister, en bij de voorwaarden die eraan gekoppeld zijn. De heer De Bruyn heeft het in zijn repliek ook aangehaald. Iedereen die met lokaal sociaal beleid bezig is, grijpt iedere strohalm die wordt aangeboden, maar hoe zorgen we ervoor dat het ook echt de hefboom is die u erin wenst te zien. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de openingsuren. Heel veel

sociale restaurants zijn nu geopend tijdens de week op de middag. Dat heeft een weerslag op hun bereik. Ze trekken bijvoorbeeld heel veel senioren aan en heel weinig gezinnen, heel veel autochtonen en weinig allochtonen. Ik vel daarmee geen oordeel over deze zeer waardevolle initiatieven, maar als we deze projecten het bereik willen geven dat u beoogt, dan moeten er ook kwaliteitsvoorwaarden worden gesteld. Zo niet, dan wordt het geld ongetwijfeld goed besteed – dat geld is altijd goed besteed – maar blijft de vraag of het de efficiëntie zal halen die u erin wenst te zien.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Van Malderen, ik ben het volkomen met u eens. Af en toe gebeurt dat eens! Alle gekheid op een stokje, die kwaliteitsvoorwaarden waarnaar u terecht verwijst, staan er ook in. Projecten moeten ook hun bereik aantonen, anders hebben subsidies geen zin. Een project van 1 euromaaltijden heeft geen zin als het geen openingsuren heeft waarin het ook kinderen bereikt. Daar ben ik het absoluut mee eens, maar dat stond ook in de projectoproep en zal ook worden meegenomen in de beoordeling door de jury.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Ik heb nog een korte vraag die ik daarnet vergat te stellen. De looptijd van het project bedraagt een paar jaar. Is er eventueel een moment waarop gemeenten die eerst niet intekenden, alsnog een aanvraag kunnen indienen of is dat voorlopig niet gepland?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Projecten krijgen, vanaf de goedkeuring, drie jaar subsidie. Of er nog bijkomende projecten kunnen worden goedgekeurd, hangt af van het resterend budget. Als er achteraf nog veel gemeenten mee op de kar willen springen, omdat ze het succes van het project zien, dan moeten we een en ander herbekijken. In elk geval zullen de projecten die nu worden goedgekeurd, drie jaar subsidies krijgen en dat kan eventueel worden verlengd bij een nieuwe projectoproep na drie jaar.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van An Moerenhout aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over overgangsmaatregelen voor de renovatiepremie – 3002 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): De problematiek rond de hervorming van de renovatiepremie tot een belastingaftrek is al bekend van de herfst van vorig jaar. De regering maakte toen bekend dat de vorige regeling zou worden afgeschaft en vervangen door een belastingvermindering te spreiden over drie jaar. De voorwaarden zouden evenwel dezelfde blijven. In mei 2015 hekelde het Rekenhof het uitblijven van een nieuwe regeling en de rechtsonzekerheid die zo werd gecreëerd. In juli 2015, een paar maanden geleden, maakt u, minister, de nieuwe regeling bekend. Volgens die nieuwe regeling moeten er twee aanvragen worden ingediend in de plaats van één, zijn de facturen maar twee in de plaats van drie jaar geldig en zijn er vier in de plaats van zes categorieën, met per categorie een maximum van 2500 euro. De nieuwe regeling is ingewikkeld en brengt heel wat

administratie mee. Dat is verrassend voor een regering die van minder administratieve lasten een punt maakt.

Vandaag, tien maanden na de eerste communicatie over de hervorming van de renovatiepremie, blijkt dat de nieuwe regeling waarschijnlijk op 1 november zal ingaan. Ook al is dat al over twee weken, toch zijn er vandaag nog altijd onduidelijkheden. Niet alle krachtlijnen van de nieuwe regeling zijn duidelijk.

Een daarvan wil ik hier aanhalen omdat ik er heel veel mails over kreeg. Veel Vlamingen hadden nog geen idee van de nieuwe regeling toen ze hun renovatie planden. Ze gingen ervan uit dat de voorwaarden dezelfde zouden blijven – zo was het ook gezegd – en dat alleen de wijze van uitbetalen zou veranderen. De premie werd namelijk een belastingvoordeel. Met de nieuwe regeling weten veel van die mensen, die hun facturen van 2013 en 2014 opsparden om aan 10.000 euro te geraken, vandaag niet waar ze staan. Zullen hun facturen nog onder het oude systeem vallen of toch al onder het nieuwe?

Daarom heb ik voor u, minister, volgende vragen. Wanneer komt er een definitieve beslissing over de nieuwe regeling? Wanneer verwacht u dat er opnieuw aanvragen kunnen worden ingediend? Hoe komt u tegemoet aan de klachten over onduidelijke communicatie over de transitieperiode van de oude naar de nieuwe regeling? Komt er een speciale overgangsregeling voor de mensen die nog facturen hebben van 2013 en 2014? Zo ja, wat houdt ze precies in?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, ik zal het redelijk kort houden, omdat we in de commissievergadering van 16 juli hierover heel uitgebreid hebben gedebatteerd. Het was trouwens de enige commissievergadering in die week. Heel veel mensen hebben toen het woord genomen en ook uw fractieleider, mevrouw Moerenhout, was aanwezig. Alle vragen die u nu stelt, heb ik dus al beantwoord, op een klein aantal na. Die zal ik vandaag beantwoorden, maar voor de rest verwijs ik echt wel naar het Woordelijk Verslag van de commissie van 16 juli 2015, vooral omdat er niets nieuws te melden is. Het debat 16 juli kwam voort uit een beslissing van de Vlaamse Regering tot principiële goedkeuring van het nieuwe besluit over de renovatiepremie van 3 juli. Intussen werd het advies van de Raad van State gevraagd, maar dat hebben we nog niet ter beschikking. Er is dus geen enkel nieuw element en ik kan u geen stand van zaken geven.

Voor de duidelijkheid wil ik er wel aan toevoegen dat we wel degelijk vanaf het begin heel duidelijk hebben gecommuniceerd. Er zijn weinig maatregelen waarover zo duidelijk is gecommuniceerd en die zo duidelijk en veel in de media zijn gekomen. U kunt dus veel zeggen, maar niet dat er niet over gecommuniceerd is. Er was ook een overgangsperiode. Tussen 30 november 2014 tot eind februari 2015 konden mensen zich nog altijd aanmelden om te genieten van de oude voorwaarden van de oude renovatiepremie. Er is dus wel degelijk een overgangsmaatregel geweest en er is duidelijk over gecommuniceerd. Zodra we het advies van de Raad van State binnen hebben, zullen we daarover even goed, ruim en duidelijk communiceren.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Minister, u antwoordt naast de kwestie. De overgangsmaatregel die u noemt, is een heel andere overgangsmaatregel. Mijn vraag is vandaag of de facturen van 2013 en 2014 meetellen of niet. Komt er daarvoor een overgangsmaatregel? Die vraag is in juli gesteld in de commissie, maar niet beantwoord. Ik was er toen niet bij, maar mijn fractievoorzitter wel. *(Opmerkingen van minister Liesbeth Homans)*

Neen, ik heb de notulen er drie keer op nagelezen.

Komen er overgangsmaatregelen, ja of neen, voor de facturen van 2013 en 2014? En als u hetzelfde antwoordt als zopas, dan ga ik uit van niet.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik wil graag iets aanbrengen vanuit onze fractie. Ik denk dat we allemaal geconfronteerd worden met heel veel mails, reacties en telefoontjes. De voorbije maanden bleek dat heel wat burgers zich vragen stellen. We hebben ook reacties gekregen van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, want ook een aantal woonwinkels zitten nog met vragen. We hebben ook allemaal het schrijven ontvangen van de VVSG, die zich ook een aantal vragen stelt. En we hebben ook allemaal het advies gekregen van de Vlaamse Woonraad. Het zijn documenten die voor niemand vreemd zijn en waarin toch nog wat bezorgdheden worden uitgedrukt op het vlak van communicatie.

Er vond hier inderdaad een lange commissievergadering plaats op 16 juli over de nieuwe voorwaarden van de renovatiepremie. Op de website van de Vlaamse overheid stond lange tijd dat de nieuwe renovatiepremie van kracht zou gaan op 1 november. Die datum werd onlangs van de site gehaald. Dat schept natuurlijk weer een aantal nieuwe vragen bij de mensen. Waarschijnlijk heeft het te maken met het wachten op het advies van de Raad van State. Ik geef u alleen maar mee, minister, dat een aantal dingen toch nog onduidelijk zijn.

In het voorjaar hebt u geantwoord op een van mijn vragen. U zei: "We plannen in het najaar met de administratie Wonen-Vlaanderen een grote informatiecampaagne over de drie grote pijlers van premies die vanuit Vlaanderen nog betaald worden: de renovatiepremie, de aanpassingspremie en de verbeteringspremie". Is het nog altijd de bedoeling om die informatiecampaagne in het najaar te lanceren? Zo ja, wanneer zou dat dan gebeuren? Waarschijnlijk hangt veel af van wanneer de Raad van State advies uitbrengt.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Michèle Hostekint (sp.a): Minister, ik zal het debat niet herhalen dat hier in juli werd gevoerd, maar u bent natuurlijk wel een beetje een vreemd parcours aan het rijden. Ik wees er toen al op dat u vorig jaar in december hebt aangekondigd dat de oude renovatiepremie zou worden afgeschaft en dat er zou worden overgestapt op een fiscalisering. U zei erbij dat niemand ongerust moet zijn, dat alle voorwaarden dezelfde zouden blijven. De mensen gingen daar ook van uit. Op de website van Wonen-Vlaanderen stond ook dat voor wie van plan was om tussen 1 december en de zomer te renoveren, overgangsmaatregelen zouden worden uitgewerkt zodat men nog steeds aan dezelfde voorwaarden een aanvraag zou kunnen doen.

Gedurende al die maanden zijn alle betrokkenen in onzekerheid gebleven. Woondiensten werden overspoeld met vragen. En acht maanden later, in juli, net voor het debat dat we hier voerden, kwam u met groot nieuws. U zou niet fiscaliseren, u zou weer een renovatiepremie invoeren. Dat zou echter niet aan dezelfde voorwaarden zijn, zoals u eerder had aangekondigd, maar aan nieuwe voorwaarden die wel degelijk financiële consequenties hebben voor de mensen. Ze maken het ook een stuk moeilijker voor de mensen. Ze zullen ervoor zorgen dat de mensen niet meer of toch veel moeilijker aan de maximale premie van 10.000 euro zullen geraken. De nieuwe premie, zo zei u, zou worden ingevoerd vanaf 1 november.

Vandaag komt u zeggen dat er nog geen advies van de Raad van State is. U hebt natuurlijk wel al een antwoord gekregen van de Raad van State. De Raad van State gaf u lik op stuk en zei dat uw adviesaanvraag onontvankelijk is omdat u het heel kritische rapport van de Vlaamse Woonraad vrolijk naast u hebt neergelegd zonder ermee naar de Vlaamse Regering te gaan. Daarom bent u er vorige

week mee naar de Vlaamse Regering moeten gaan en bent u nu weer dertig dagen aan het wachten op het advies van de Raad van State.

Minister, u hebt meer dan een maand tijd verloren. U moet voor de tweede keer terug, met beschaamde kaken, naar de Raad van State. Zult u de datum van 1 november halen? U bent op 2 oktober moeten terugkeren naar de Vlaamse Regering. U hebt dus pas daarna om advies kunnen vragen aan de Raad van State. En die heeft dertig dagen. Zult u de vooropgestelde datum, 1 november, halen? Of zullen de mensen weer eens met de gebakken peren zitten en geen aanvraag kunnen doen vanaf 1 november?

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Voorzitter, collega's, het verwondert me altijd weer hoe sommigen het altijd geregeld krijgen om van iets positiefs, van een mooi plan, iets slechts te maken. Het is alsof het allemaal slecht is wat de Vlaamse Regering doet, en vandaag betreft het weer de communicatie.

Ik wil graag heel kort samenvatten wat de waarheid is. Bij het aantreden van deze Vlaamse Regering werd aangekondigd dat er een overgangsperiode is geweest en dat in deze moeilijke budgettaire tijden gepresteerd werd om het premiebedrag te behouden. Ook dat mag wel eens gezegd worden. De Vlaamse Regering geeft duidelijk aan dat we willen blijven inzetten op de renovaties. Bovendien is er een extra budget van 54 miljoen euro om ze betaald te krijgen. En daarbovenop bestaat er nog zoiets als een energiepremie en kan men ook nog een Vlaamse energielening krijgen. Laten we dus alstublieft niet altijd alles als negatief en slecht beschouwen of spijkers op laag water zoeken. Dat is de essentie.

Mevrouw Moerenhout, als u nu aanhaalt dat het een ingewikkelde regeling is, dat er administratieve rompslomp is en dat het niet klantvriendelijk is, dan kan ik me niet van de indruk ontdoen – sorry – dat u het niet begrepen hebt. Tot voor kort was het maximumbedrag voor wie een premie aanvroeg 10.000 euro. Weet u wat het gemiddelde was dat werd aangevraagd? 5600 euro. Door het bedrag nu op te splitsen in twee aanvragen, zullen de burgers in de praktijk meer premie krijgen dan voorheen. Men kan sparen en een deel van de werken uitvoeren waarvoor men een premie aanvraagt. Nadien is een tweede premie mogelijk. In plaats van het gemiddelde vandaag van 5600 euro, zal men in de toekomst, dankzij de spreiding, meer premie krijgen dan vandaag. Ook dat mag wel eens gezegd worden.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, de heer Engelbosch heeft kort samengevat wat er allemaal werd besproken in de lange commissie van 16 juli. Het is wellicht nuttig om dit nog even te herhalen, want blijkbaar is men hier redelijk kort van geheugen.

Voor alle duidelijkheid, dat heeft de heer Engelbosch ook duidelijk gezegd: we hadden ook een andere keuze kunnen maken met deze Vlaamse Regering. In 2009, toen we ook in de regering zaten en dus mee de verantwoordelijkheid hebben gedragen, is er ook behoorlijk gesleuteld aan het systeem van de renovatiepremie. Was dat duidelijk voor de mensen? Neen. Als parlementslid werden we toen ook overladen met reacties van verontruste burgers. Toen was er geen overgangsperiode, nu is die er wel.

Mevrouw Moerenhout, we hebben van in het begin van deze legislatuur heel duidelijk gecommuniceerd. Als u me nu vraagt of er een overgangsperiode is voor de facturen uit 2013 en 2014, dan is het duidelijk: die was er tussen 30 november 2014 en eind februari 2015. Ah, blijkbaar vindt u dat niet genoeg, drie maanden. Ik kan me voorstellen dat het voor sommigen niet genoeg is ... Die

overgangsmaatregel heeft ongeveer 54 miljoen euro extra gekost. U vindt dat blijkbaar de normaalste zaak van de wereld. Ik ook. Er was gedurende drie maanden een overgangsmaatregel, volgend op een periode waarin ruim werd gecommuniceerd en er heel veel aandacht aan werd besteed in de media. Die media-aandacht was heel goed, want dan pikken de mensen dat op.

U weet heel goed waarom we van het systeem van fiscaliseren zijn moeten afstappen. Ik zal het debat niet heropenen, maar ik wilde het niet op mijn geweten hebben dat bepaalde mensen die geen belastingen betalen, niet meer in aanmerking zouden kunnen komen voor een premie. Ik meen dan ook dat het een sociale beslissing was om van het systeem af te stappen.

De heer Engelbosch heeft tijdens de laatste commissievergadering heel goed opgelet. Mevrouw Hostekint stelt dat het vroeger 10.000 euro was. Wij hebben dat bedrag gevrijwaard, het bestaat nog altijd. Het gemiddelde premiebedrag dat onder het vorige systeem werd uitgekeerd was inderdaad 5600 euro.

Voor alle duidelijkheid: als nu met twee aanvragen wordt gewerkt, dan heeft men veel meer kans om de volledige 10.000 euro op te nemen, maar dat is blijkbaar niet zo heel belangrijk. Misschien is dat te sociaal of zo, ik weet het niet, maar ik denk dat het in ieder geval veel beter is voor de personen in kwestie. Ze maken veel meer kans om aanspraak te maken op het volledige bedrag van 10.000 euro, en niet op het bedrag van 5600 euro dat in de vorige legislatuur gemiddeld werd uitgekeerd.

We wachten dan uiteraard op het officieel advies van de Raad van State, ook met betrekking tot het kunnen handhaven van die datum van 1 november. Ik denk dat mevrouw Taeldeman en ook mevrouw Hostekint het hebben gehad over die datum. Daar hebben we inderdaad dat advies voor nodig.

Mevrouw Taeldeman, u hebt dan nog een bijkomende vraag gesteld over die grootse informatiecampagne. Ja, we zijn dat wel degelijk nog van plan, maar natuurlijk pas na de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering, wat dan weer afhankelijk is van het advies van de Raad van State en de vraag wanneer dat binnenkomt.

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Minister, het is heel duidelijk: er komt geen overgangsregeling voor mensen die een factuur hebben van 2013 en 2014. Dat u en de heer Engelbosch dat vandaag niet duidelijk willen medelen, maakt de kwestie des te erger in mijn ogen. In elk beleid moet je keuzes maken, dat snap ik, maar je moet ook de moed hebben om je beslissing te motiveren voor de mensen thuis. Mijnheer Engelbosch, de mensen die thuis facturen hebben van 2013 en 2014, zullen het echter perfect begrijpen. Vandaag is het 14 oktober, twee weken voor de eerst meegedeelde aanvang van de nieuwe regeling, en pas vandaag blijkt – en dan is het niet eens duidelijk, maar voor mij wel – dat er geen overgangsregeling komt.

Dat wil twee dingen zeggen. Het betekent dat Vlamingen met facturen van voor 1 november 2014, die in de prullenmand mogen gooien, want facturen zijn geen drie, maar twee jaar meer oud. Ze moeten inderdaad hun aanvraag spreiden over twee momenten, maar er moet een jaar tussen zitten. Het betekent ook dat Vlamingen met facturen in slechts een, twee of drie categorieën, en niet de vier die volgens de nieuwe regeling vereist zijn, ook uit de boot gaan vallen. Dat is jammer en dat is oneerlijk, want de Vlamingen gingen er logischerwijze en te goeder trouw van uit dat u de voorwaarden niet zou veranderen, zoals een jaar geleden werd gezegd. Om een partijgenoot van u te citeren, weliswaar in een ander debat, maar kom, het is hier ook van toepassing: "Spelregels wijzig je niet wanneer de match bezig is." En dat is exact wat u wel doet.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over private actoren in sociale huisvesting – 3043 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, minister, geachte leden, vorige week werden opnieuw de cijfers met betrekking tot de wachtlijsten bekendgemaakt. Er is daarnet aan gerefereerd. Die wachtlijsten zijn gegroeid, ook door een aantal andere factoren, zoals mutaties en het optrekken van de inkomensgrenzen. Die wachtlijsten zijn er nu eenmaal. Vandaag zijn er 150.000 sociale huurwoningen in Vlaanderen, die allemaal werden gebouwd door sociale huisvestingsmaatschappijen en die via die weg ook worden verhuurd.

In de vorige legislatuur is er een verdienstelijke poging geweest om de privésector mee te betrekken bij het sociaal wonen, namelijk via het invoeren van de sociale last. Via het Grond- en Pandendecreet was dat een van de maatregelen om wat verandering te brengen in die wachtlijsten, om versneld bijkomende sociale woningen te krijgen in Vlaanderen. Het was de bedoeling van de sociale last om private actoren te betrekken door in privéverkavelingen een bepaald percentage aan sociale woningen op te leggen. Nu weet iedereen dat die passage uit het Grond- en Pandendecreet door het Grondwettelijk Hof werd vernietigd. Daarover zijn hier destijds ook vragen gesteld. Minister, vorig jaar hebt u als kersvers minister van Wonen in uw beleidsnota verklaard dat u niet van plan was om opnieuw dwingende maatregelen ter zake op te leggen aan private actoren, maar dat u zou zoeken naar manieren om private actoren te stimuleren om op vrijwillige basis een sociaal woonaanbod te realiseren en aan te bieden.

Onlangs lanceerde u in een artikel in De Tijd het idee om actoren uit de privésector die sociale woongelegenheden willen realiseren, een gegarandeerd rendement aan te bieden.

U zou de bouwpromotoren de garantie geven dat de sociale huisvestingsmaatschappijen de woningen zullen kopen of voor een bepaalde periode zullen verhuren. Concreet zouden de private actoren een afspraak kunnen maken met sociale huisvestingsmaatschappijen, die de woning op het einde van de rit kunnen kopen. Privéactoren zouden ook afspraken kunnen maken met sociale verhuurkantoren, die voor een bepaalde periode hun woningen zullen verhuren en onderhouden.

Minister, misschien is het al een beetje een voorafname op de bespreking van de beleidsbrief, maar de voorzitter van deze commissie heeft mijn vraag om uitleg goedgekeurd.

De voorzitter: Soepel als altijd.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik ga er dus van uit dat hij het ook interessant vond om nu al antwoorden te krijgen op een aantal vragen die uw aankondiging met zich mee brengt. Op welke manier en op welke termijn wilt u die concrete maatregelen ten aanzien van privéactoren invullen? Hoe ziet u dat concreet?

De volgende vraag is ook een vraag die wat leeft bij de sociale huisvestingsmaatschappijen. Iedereen weet dat als een sociale huisvestingsmaatschappij bouwt, die moet bouwen conform het ABC van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW). Aan welke voorwaarden moeten de privéactoren bij hun bouwrealisaties voldoen? Dienen ze ook te voldoen aan het ABC van de VMSW, die toch heel

strengere kwaliteitseisen oplegt aan woningen, zoals dat het geval is bij realisaties van sociale huisvestingsmaatschappijen? Hoe zal de financiële regeling eruitzien bij de overdracht van woningen naar sociale huisvestingsmaatschappijen? Hoe moeten we dat concreet zien? Zullen de huisvestingsmaatschappijen hier ook een lening kunnen aangaan bij de VMSW, of hoe zal dat in elkaar zitten? Hebt u een bepaald doel voor ogen inzake het aantal private woningen die op termijn kunnen worden overgenomen door sociale huisvestingsmaatschappijen? Wordt er eigenlijk echt gemikt op die deadline van 2025, met de doelstellingen die daarbij waren opgelegd over het behalen van objectieven qua sociale huur?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, minister, geachte leden, we weten allemaal wat er is gebeurd met betrekking tot de vernietiging van de sociale last. Ik heb al gezegd dat de administratie volop bezig is met het uitwerken van een nieuw kader voor de nieuwe formules voor het vrijwillig, dus niet meer verplicht, bouwen van sociale huurwoningen door private actoren, maar ook van woningen van sociale verhuurkantoren (SVK's). Op dat laatste kom ik straks nog even terug. De bijdrage van de private actoren aan die sociale woningbouw zal structureel worden ingebed in het procedurebesluit Wonen, naar aanleiding van de lopende evaluatie van dat besluit. De conclusies – en dat was eigenlijk uw concrete vraag – van dat evaluatierapport zullen leiden tot een aanpassing van het procedurebesluit Wonen. Ik wil daarmee landen in het voorjaar van 2016. Dat is dus eigenlijk niet zo lang meer.

Private actoren moeten inderdaad ook voldoen aan het ABC van de VMSW. Dat lijkt me belangrijk. Voor private actoren die iets doen in het kader van het ontwikkelen of in beheer geven van SVK-woningen aan een SVK, zijn er natuurlijk ook nog andere zaken die meetellen: ze moeten dan bouwen volgens de elementaire veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitsvereisten, zoals vastgesteld ter uitvoering van artikel 5 van de Vlaamse Wooncode. Het SVK moet dan ook na voltooiing van de werken een conformiteitsattest en -onderzoek aanvragen. Voor alle duidelijkheid: ik zeg hier niet dat de private actoren die gewone, reguliere sociale woningen bouwen, dan niet aan de veiligheids- en kwaliteitsnormen moeten voldoen.

Ik kom tot de financiële regeling bij de overdracht van zulke woonegelegenheden naar sociale huisvestingsmaatschappijen.

Sociale huisvestingsmaatschappijen kunnen momenteel reeds privaat gerealiseerde woningen aankopen volgens het stelsel van de 'aankoop nieuwe woningen'. Ik vind het belangrijk dat de financieringsplafonds gelijk blijven, ongeacht de initiatiefnemer. Ik ga niemand voortrekken, maar ook niemand benadelen. De plafonds moeten gewoon gelijk blijven. De VMSW stelt het maximale subsidiabele bedrag vast op basis waarvan de sociale huisvestingsmaatschappij een FS3-lening voor de aankoop als nieuwe woningen kan krijgen. De uiteindelijke verkoopprijs van de sociale huurwoningen is het resultaat van onderhandelingen tussen de private actor en de sociale huisvestingsmaatschappij.

De laatste vraag van mevrouw Taeldeman was of ik een streefdoel voor ogen heb inzake het aantal private woonegelegenheden dat ik op termijn overgenomen wil zien worden door sociale huisvestingsmaatschappijen. Ik heb al vaak benadrukt dat we voor grote uitdagingen staan. Enerzijds willen we zeer veel investeringen doen voor het energiezuinig maken van ons sociaal patrimonium. Anderzijds zijn er wel de wachtlijsten. Die zijn weliswaar niet zo lang als hier soms wordt beweerd, maar ze zijn toch wel indrukwekkend. Uiteraard moeten we als overheid blijven bouwen. We hebben echter ook de private sector nodig om een tandje bij te steken. We zullen veel meer inzetten op de sociale verhuurkantoren. Dat stond reeds in mijn beleidsnota en het zal wellicht de komende maanden bij de bespreking van

mijn beleidsbrief ook aan bod komen. De overheid kan het immers niet meer allemaal alleen doen.

Voor de sociale verhuurkantoren geldt: onbekend is onbemind. In bepaalde provincies zitten ze een beetje in de lift, maar het is nog niet wat het zou moeten zijn. De verhuurder weet wat de garanties zijn: negen jaar huur en dergelijke meer. Het zou interessant zijn mochten we projectontwikkelaars kunnen overtuigen om een woonblok of een deel van een woonblok ter beschikking van een sociaal verhuurkantoor te stellen zodat een bewonersmix kan worden gecreëerd. Ik denk hierbij aan een stelsel van lijfrente van 99 jaar of een erfpacht, waarbij het gebouw in beheer van het sociaal verhuurkantoor komt. Op die manier kunnen we beschikken over nieuwe woningen, die tegelijkertijd energiezuinig zijn. Tegelijkertijd is de verhuurder zeker dat hij inkomsten krijgt. We weten ook dat een woning die via een sociaal verhuurkantoor wordt verhuurd, eigenlijk ook een sociale woning is of in ieder geval een woning die aan zeer sociale tarieven wordt verhuurd.

Overheid en private actoren moeten de handen dus in elkaar slaan. Moeten daarbij bepaalde regels worden aangepast? Ja. Mogen de private actoren dan werken onder het motto 'vrijheid, blijheid'? Neen. Ze zullen bepaalde regels moeten naleven. Ze zullen moeten bouwen volgens het ABC van de VMSW en dergelijke meer. Ik ben echter absoluut vragende partij om de uitgestoken hand van de private sector aan te nemen.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Ik ben het volstrekt eens met de vaststelling van de minister dat de overheid en de actieve sociale huisvestingsmaatschappijen de grote vraag naar sociale huurwoningen niet zullen kunnen inlossen. We moeten met de private sector de handen in mekaar slaan en zoeken naar een mogelijkheid om die sector bij de realisatie van sociale woningen te betrekken. De nood aan extra sociale woningen is zeer hoog. Als private initiatiefnemers ertoe kunnen worden aangezet om sociale woningen te realiseren, dan moet dat worden aangemoedigd. Mijn fractie zal de minister daarbij steunen, mede rekening houdend met het feit dat de regeling inzake de sociale lasten destijds is vernietigd.

Ik ben ook blij dat de minister aangeeft dat private actoren volledig conform het ABC van de VMSW zullen moeten bouwen. Die bekommernis leefde echter wel bij de sociale huisvestingsmaatschappijen.

Voor de financiële regeling en meer bepaald de concrete details met betrekking tot de overdracht zullen we waarschijnlijk het procedurebesluit Wonen moeten afwachten, dat in het voorjaar 2016 wordt verwacht.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): De ABC-normen zijn qua oppervlakte vrij hoog in vergelijking met de normen die gelden voor de private markt.

Minister, ik meen dat u vorig parlementair jaar had aangekondigd dat u die normen zou herzien, of minstens zou laten onderzoeken of ze moeten worden herzien, zodat ze beter zouden aansluiten bij de realiteit op de private markt. Kunt u daaromtrent de stand van zaken geven?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Het onderzoek naar de normen zal samen met het procedurebesluit Wonen in het voorjaar 2016 worden afgerond. De minimale voorwaarden, de oppervlakte en dergelijke zullen dan worden vastgelegd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Marc Hendrickx aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de aanpak van het onderverhuren van sociale woningen via digitale platformen
– 46 (2015-2016)**

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

Marc Hendrickx (N-VA): Via digitale verhuurplatformen zoals Airbnb wordt het onderverhuren van een sociale woning, bijvoorbeeld tijdens de eigen vakantie, een stuk eenvoudiger én moeilijker op te sporen. Enkele recente lotgevallen met Airbnb die de pers haalden, maakten ook duidelijk dat dit risico's inhoudt: volledige inboedels verdwenen of huizen werden zwaar beschadigd. De terugvordering van de schade blijkt evenmin evident. Bij sociale woningen is dat, gezien de financiële situatie van sommige huurders en de krapte in het woonaanbod, te allen prijze te vermijden.

Minister, in uw antwoord op een schriftelijke vraag ter zake stelde u dat het Departement internationaal Vlaanderen in het kader van de controle op het Vlaamse Toeristische Logiesdecreet adressen van logies op de digitale huurplatforms verzamelt die dienen te worden aangemeld. U stelde dat de verhuurders van die logies worden aangeschreven met de vraag zich aan te melden en aan bepaalde brandveiligheidseisen te voldoen, en dat ze anders een boete van 250 euro riskeren. Ook zou u met de sector bekijken of hier maatregelen dienen te worden genomen.

Later verklaarde u dat het uitwisselen en koppelen van persoonsgegevens tussen Vlaamse overheidsinstanties niet zomaar zonder machtiging van de Vlaamse toezichtcommissie kan. Een machtigingsaanvraag duurt zestig dagen na het indienen van het dossier. Daarna dient de effectieve koppeling nog te worden gerealiseerd. Dit proces zal al gauw enkele maanden in beslag nemen. U wees er mij ook op dat enkel gemelde of vergunde logies zijn opgenomen en dat een koppeling dan ook niet 100 procent sluitend is omdat het de niet-aangegeven verhuringen niet vat.

Recente persartikels uit Nederland tonen alvast aan dat dit geen ingebeeld probleem is. De rechtbanken daar leveren al een hele tijd vonnissen af waarbij sommige Airbnb-aanbieders in sociale woningen tot uitzetting worden veroordeeld. Ook bij ons lijkt de kentering ingezet. Nadat de Vlaamse overheid eerst een actieve wervingscampagne bij Airbnb-aanbieders heeft gevoerd om zich, zoals verplicht, te registreren, volgt nu een hardere aanpak voor wie dat weigert. Zo mochten we in juni nog vernemen dat de BBI via een speciale cel het net afzoekt naar wie commercieel verhuurt via Airbnb of 9Flats en dat niet aangeeft.

Een ander probleem is het zogenaamde couchsurfen: hierbij vraagt de aanbieder geen vergoeding, maar laat hij bezoekers gratis verblijven. In dit geval is er geen sprake van onwettige onderverhuur, maar mogelijk wel van bijwoning. Het is belangrijk dat sociale huurders weten wat mogelijk is en dat er ze het verschil kennen tussen het ter beschikking stellen van een kamer voor couchsurfing of vrienden die een nacht komen overnachten en het onderverhuren van een kamer tegen een vergoeding.

Minister, wat is de stand van zaken met betrekking tot een koppeling van de toeristische databanken aan die van het sociale huurpatrimonium? In hoeverre is het uw ambitie om ook niet-geregistreerde aanbieders op te sporen? Plant u hiervoor initiatieven? Bent u op de hoogte van de zoekinspanningen van de BBI op sociale verhuursites? In hoeverre is hier een wisselwerking mogelijk, net als met de zoekinspanningen van internationaal Vlaanderen? Is de huidige regelgeving voldoende aangepast om met de verschillende vormen van tijdelijke bewoning om

te gaan? Werd hierover reeds een beleidslijn ontwikkeld? Zo ja, welke? Is het aanmelden van iedere tijdelijk verblijf, zoals sommige sociale huisvestingsmaatschappijen vragen, opportuun?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijn antwoord zal kort zijn omdat veel van de vragen van de heer Hendrickx gaan over materies die niet tot mijn bevoegdheid behoren. Zo valt het Logiesdecreet onder de bevoegdheid Toerisme. De BBI behoort evenmin tot mijn bevoegdheid.

Ik ben het wel met u eens dat als er bepaalde vormen van fraude zijn, er dan wel een vlotte gegevensuitwisseling moet kunnen gebeuren.

Ik kom tot uw eerste concrete vraag. Een koppeling van databanken, dat weet u ook, is niet simpel. Momenteel is er bijvoorbeeld een koppeling van de databank van het sociaal huurpatrimonium met de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid. We weten allemaal dat die koppeling niet werkt zoals ze zou moeten werken. Het nog maar eens een koppeling laten maken, heb ik voorgelegd aan de sectorfederatie, zijnde de Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen (VVH). In juni hebben ze dat besproken op hun raad van bestuur en ze hebben mij en de administraties laten weten dat het onderverhuren van een sociale huurwoning aan toeristen via sites als Airbnb op dit moment geen probleem vormt in de sector. Zij hebben ook geen weet van gevallen, waar ik niet mee wil gezegd hebben dat het nergens in een particulier geval gebeurt. In ieder geval hebben zij er geen weet van. Wil dat dan zeggen dat we onze kop in het zand moeten steken? Nee, absoluut niet.

U legt eigenlijk een beetje de link naar illegale bijwoning. Dat is natuurlijk een heel andere problematiek. Die gaat veel ruimer dan uw vraag over het verhuren van een sociale woning via Airbnb. Tegen illegale bijwoning moeten we nog veel strenger optreden dan tot op heden is gebeurd. U weet ook dat we momenteel een wijziging van de Vlaamse Wooncode aan het voorbereiden zijn, die onder andere zal bestaan in het vergemakkelijken van het uitwisselen van gegevens tussen bijvoorbeeld de SHM's en anderzijds ook de wooninspecteurs en de toezichthouders en de lokale en regionale overheden. Dat hier ook voor de Bijzondere Belastinginspectie een vlottere gegevensuitwisseling zou kunnen zijn, daarover ben ik het absoluut met u eens. Iedereen die fraude pleegt, moet worden gesanctioneerd, ook een sociale huurder. We zullen er ook voor zorgen dat de doorstroming van informatie op een veel betere manier kan worden georganiseerd.

Voorzitter, ik deel de bezorgdheid van de heer Hendrickx over de illegale bijwoning. Dat kan niet. Dat moeten we aanpakken. Dat is eigenlijk een zware vorm van fraude. Maar de administratie en de koepelfederatie heeft momenteel geen weet van een systematiek van het verhuren van een sociale woning via Airbnb. Misschien is er wel ergens een geval, mijnheer Hendrickx, dat zal ik zeker niet betwisten.

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

Marc Hendrickx (N-VA): Minister, dank voor uw antwoord. U verstoppen achter het argument dat het uw bevoegdheid niet is, is niet uw gewoonte, een kordate aanpak daarentegen wel. Ik ontwaar dat ook in uw antwoord. U zegt dat deze problematiek, wanneer die zich voordoet, ook en vooral richting illegale bijwoning, hard moet worden aangepakt. Daar zijn we mee bezig, dat weet ik. Maar tegelijkertijd vind ik het vreemd – ik doe niets af van het antwoord – dat de VVH zegt dat ze het fenomeen niet onderkent. Dat is heel vreemd, want ik heb het zelf al een paar keer in de eigen woonmaatschappij gehoord. Ik heb hier en daar mijn licht opgestoken bij andere collega's en die zeggen dat ze het ook al eens hebben meegemaakt. Ik hoop dat de VVH ervoor openstaat dat het een probleem zou kunnen zijn of

worden, en dan ook mee op zoek gaat naar een aanpak van het probleem. We moeten toch vermijden dat sociale huurders zich zo steeds meer in nesten werken.

Dank u wel, we volgen het verder op.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katrien Schryvers aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de kwaliteitscontrole van studentenkamers – 81 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, ik heb hier al meermaals vragen gesteld over studentenkamers, hun beschikbaarheid, hun betaalbaarheid en, niet onbelangrijk, hun veiligheid en bewoonbaarheid. Dat is niet nieuw, voorzitter, dat was ook vorige legislatuur al het geval.

Begin dit jaar heb ik daarover een conceptnota ingediend. Ik had ook al de gelegenheid die toe te lichten in deze commissie. Voorzitter, ik hoop dat er straks in de regeling van de werkzaamheden verdere afspraken zullen kunnen worden gemaakt over het organiseren van hoorzittingen daaromtrent.

Natuurlijk zijn niet alle elementen rond studentenkoten opgenomen in die conceptnota. Het is ook een thema waarin de laatste tijd, in tegenstelling tot vroeger, nogal wat evolutie is, niet alleen in het aanbod maar ook met betrekking tot de controles en dergelijke. Daarom heb ik toch gemeend om in afwachting van die bespreking een vraag om uitleg in te dienen. Met mijn dank, voorzitter, dat u dit hier in de commissie nog wenst te laten behandelen.

Minister, in antwoord op mijn schriftelijke vraag van 27 november 2014 gaf u cijfers over het aantal studentenkamers dat in 2013 en 2014 ongeschikt of onbewoonbaar verklaard werd. In totaal ging het in 2013 en 2014 om 801 studentenkamers die ongeschikt of onbewoonbaar verklaard werden. In de cijfers stelde ik echter heel grote verschillen vast tussen de verschillende studentensteden in Vlaanderen. Zo werden in 2014 in Antwerpen 25 kamers ongeschikt of onbewoonbaar verklaard, in Leuven 84, in Hasselt 54 en in Gent 109. In 2013 ging het in Gent zelfs om 445 ongeschikte of onbewoonbare kamers.

Dat kan verschillende dingen aantonen. Het kan een verschil in kwaliteit zijn, maar ik denk dat in dezen de beste verklaring gevonden kan worden in een groot verschil in controles. Ook in antwoord op mijn vraag van augustus laatstleden blijkt dat het aantal controles dat gebeurde door Wonen-Vlaanderen en de Wooninspectie tijdens 2013 en 2014, in Gent veel hoger lag dan in de andere studentensteden, namelijk 956 in Gent tegenover bijvoorbeeld 52 in Antwerpen.

Brandveiligheid van studentenkoten komt spijtig genoeg vaak aan de orde, naar aanleiding van ongevallen of brand bijvoorbeeld. In de pers verschenen ook berichten rond brandveiligheid van studentenkamers. Zo zou volgens de brandweer 70 procent van de Gentse studentenkoten niet voldoen aan de normen. In Antwerpen zouden de cijfers ook verre van goed zijn.

Ondertussen is het nieuwe academiejaar enkele weken bezig en hebben duizenden studenten weer hun intrek genomen in een kot waar ze al of niet lang naar op zoek zijn geweest. Ter zake zijn de voorbije weken toch weer verontrustende berichten

opgedoken. Zo zouden bij de huisvestingsdienst van de KU Leuven tweeduizend koten op de zwarte lijst staan die echter nog altijd te huur worden aangeboden en die onder valse voorwendselen van herstellingen op korte termijn, ook worden verhuurd. We konden daar ook een forse reactie, zoals gewoonlijk, van de burgemeester van Leuven op lezen in de pers.

Minister, gelukkig is de laatste jaren het aanbod in de verschillende studentensteden serieus toegenomen, waardoor er sowieso in de markt een bepaalde uitzuivering zal zijn. Het is iets dat we vanuit het beleidsdomein Wonen goed in de gaten moeten houden, want studenten hebben wel niet hun formele woonplaats op hun kot, maar ze verblijven er wel vaak. Het is van belang dat het dan kwaliteitsvol en veilig is.

De conformiteit van een woongelegenheden met de door de Vlaamse regelgeving opgelegde kwaliteits- en veiligheidsnormen kan blijken uit een conformiteitsattest dat de burgemeester afgeeft, ofwel op eigen initiatief ofwel op verzoek. Dat is hier al heel vaak ter sprake gekomen. Het al dan niet afleveren van een conformiteitsattest kan niet zonder een degelijke controle van de woning waarvoor het attest aangevraagd wordt. Het controleren van duizenden koten in een stad is natuurlijk geen sinecure en vraagt tijd en middelen, dat weten we allemaal.

Minister, artikel 20, paragraaf 2, van de Vlaamse Wooncode bepaalt dat, onverminderd de bevoegdheden van de agenten en de officieren van gerechtelijke politie, de ambtenaren van het intern verzelfstandigd agentschap Inspectie Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO) die aangewezen zijn als wooninspecteur of als ambtenaar met opsporings- en vaststellingsbevoegdheid, bevoegd zijn om de wanbedrijven met betrekking tot het verhuren van woongelegenheden die niet voldoen aan de kwaliteitseisen, op te sporen en vast te stellen in een proces-verbaal. De wooninspecteurs krijgen voor de uitoefening van die bevoegdheid de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie en hulpofficier van de procureur des Konings. De wooninspecteurs van de lokale besturen beschikken niet over dezelfde hoedanigheid als de wooninspecteurs van de Inspectie RWO. Zij hebben dan ook niet dezelfde rechten van toegang tot bouwplaatsen en gebouwen, zodat het voor hen in de praktijk niet mogelijk is om echt controlerend op te treden en de echte misbruiken aan te pakken. Voor heel wat lokale besturen die sterk investeren in woningkwaliteit en de controle daarop, betekent dit toch wel een ernstige beperking in hun handelen.

Dat is me ook gemeld vanuit studentensteden, waar men de inspanningen inzake de controle van de studentenkamers wil opdrijven, maar waar men vaststelt dat de lokale inspecteurs eigenlijk te weinig bevoegdheden hebben om vaststellingen te doen met betrekking tot bepaalde schrijnende situaties.

Minister, in uw antwoord op een schriftelijke vraag van mijnentwege van augustus jongstleden liet u mij weten dat vanaf september structureel overleg zou worden georganiseerd in het nieuw opgerichte Vlaams Overlegplatform Studentenhuisvesting. Dat kan ik uiteraard enkel maar toejuichen.

Is er reeds een eerste bijeenkomst geweest van het Vlaams Overlegplatform Studentenhuisvesting? Ik meen dat de timing is doorkruist want ik heb vernomen dat de eerste bijeenkomst op 27 oktober zou plaatsvinden. Welke maatregelen koppelt u daaraan?

Welke maatregelen worden genomen om ook studenten-huurders te sensibiliseren niet in te gaan op het huuraanbod van malafide verhuurders en zelfs klacht tegen hen in te dienen?

Zowel met betrekking tot de conformiteitsonderzoeken als de ongeschikt- en onbewoonbaarverklaringen blijken grote verschillen te bestaan tussen de studentensteden.

Dit heeft natuurlijk gevolgen voor de huurders. Hoe zullen de studentensteden worden gemotiveerd om ter zake een proactief beleid te voeren?

Vindt u het raadzaam om de wooninspecteurs van de steden en gemeenten over dezelfde mogelijkheden te laten beschikken als de wooninspecteurs van de Vlaamse Wooninspectie teneinde hen in staat te stellen verder in te zetten op een krachtadig beleid inzake kwaliteitsbewaking?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Schryvers, wat de eerste vraag betreft, hebt u al aangegeven dat de eerste bijeenkomst op 27 oktober zal plaatsvinden. Ik had een heel antwoord op die vraag voorbereid. Wat ik wel wil meegeven, is dat elke vergadering van het Vlaams Overlegplatform Studentenhuisvesting (VOS) wordt voorbereid door een kerngroep, die bestaat uit Leuven, Gent en Antwerpen, dus de grootste studentensteden, en Wonen-Vlaanderen. Het agentschap zal de bijeenkomsten van het VOS voorzitten. Naast de drie grote studentensteden worden ook de iets meer bescheiden studentensteden Turnhout, Brugge, Kortrijk, Hasselt en Diepenbeek systematisch uitgenodigd. Ook de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten (VMSG), de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS), de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogeschoolraad (VLHORA) zijn uitgenodigd. Ik meen dat die samenstelling zeer representatief is.

Wat de tweede vraag betreft, varieert de situatie van lokaal tot lokaal bestuur. Ik merk dat er zeer grote verschillen zijn. De lokale besturen, universiteiten en hogescholen zetten nu al sterk in op sensibilisering rond woningkwaliteit. Het niet ingaan op het verhuuraanbod van een malafide verhuurder maakt daar uiteraard deel van uit. Het is echter zeker nuttig om de goede praktijken die bepaalde lokale besturen ter zake hebben ontwikkeld in samenspraak met de universiteiten of hogescholen, ook aan bod te laten komen op de bijeenkomsten van het VOS.

Voor het antwoord op de vraag hoe ik de studentensteden zal motiveren om een proactief beleid te voeren, verwijs ik u naar mijn antwoord op uw vraag om uitleg nr. 736. Daarin staat dat de studentensteden de voorbije jaren een proactieve aanpak hebben ontwikkeld. Gelet op de geplande initiatieven zal die werking in de toekomst verder worden uitgebouwd. Zo zal de stad Leuven op korte termijn een nieuwe dienst Woontoezicht opstarten, die proactief conformiteitsonderzoeken én onderzoeken naar brandveiligheid zal uitvoeren in studentenhuisvesting. In Antwerpen worden de studentenkamers en studio's al enige tijd ambtshalve onderzocht en de cijfers in de vraag tonen aan dat ook Gent stevig inzet op woningcontroles in studentenhuisvesting.

En ik ben ervan overtuigd dat er naar aanleiding van het overlegplatform van 27 oktober nog heel veel andere voorbeelden zijn. Ik heb me nu beperkt tot drie voorbeelden maar er zijn er ongetwijfeld nog andere. Bepaalde steden kunnen ook van elkaar leren.

De lokale besturen spelen een centrale rol. Dat is belangrijk voor de administratieve procedure tot ongeschikt- en onbewoonbaarheidverklaringen en het conformiteitsattest. Het is de burgemeester zelf die beslist over de ongeschikt- en onbewoonbaarheidsbesluiten en die de conformiteitsattesten aflevert. De burgemeester heeft daarin een grote verantwoordelijkheid.

Wanneer gemeenten dat willen, kunnen ze eigen accenten leggen. Zij zijn dan ontvoogd. Momenteel zijn drie gemeenten in Vlaanderen ontvoogd, waaronder Antwerpen en Middelkerke. Er zijn nog andere gemeenten die bezig zijn met de procedure van ontvoogding, waardoor zij meer eigen accenten kunnen leggen. Zij zijn dan ook vrijgesteld van de adviesverplichting in de procedure tot ongeschikt- of onbewoonbaarheidsverklaring. Dat is goed want een burgemeester weet wat belangrijk is in het kader van de veiligheid van de studenten of andere bewoners.

De gemeenteraad kan het conformiteitsattest verplicht maken en de geldigheidsduur van het attest beperken. Ze kunnen ook een kamerreglement invoeren met strengere gemeentelijke kwaliteitsnormen en daar een verhuurvergunning en gemeentelijke administratieve sancties aan koppelen.

In het kader van allerlei administratieve procedures heeft de gemeente ruimte om binnen het Vlaamse kader een eigen woonkwaliteitsbeleid te voeren. De strafrechtelijke procedure is van een andere orde. Dat is logisch gelet op het feit dat die procedure mogelijk ook kan leiden tot zware geldboetes, verbeurdverklaringen, dwangsommen en gevangenisstraffen. Het is cruciaal voor de woonkwaliteitsbewaking dat die strafrechtelijke handhaving wordt beperkt tot de meest ernstige vorm van krotverhuur en zo inspeelt op de grootste mankementen.

De Wooninspectie staat in nauw overleg met de parketten en beschikt als een bijzondere inspectiedienst over zeer specifieke expertise.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, ik denk dat het Vlaams overlegplatform studentensteden in de toekomst heel belangrijk zal worden. De voorbije jaren is er meer aandacht gekomen voor de kwaliteit en veiligheid van studentenkamers. Ik hoop dat we tijdens de hoorzittingen die zullen worden georganiseerd over die conceptnota, interessante informatie zullen krijgen die mogelijk kan leiden tot een geëigende decretale regeling over de huur van studentenkamers. Ik ben er samen met u van overtuigd dat er op het overlegplatform tussen de studentensteden al heel wat goede praktijken kunnen worden uitgewisseld. Die zijn momenteel zelfs al aan het groeien omdat er ook nu al vertegenwoordigingen zijn in de VLIR, de VLHORA enzovoort. Dat is een goede evolutie.

Wat de sensibilisering in verband met de woningkwaliteit betreft, verwijst u vooral naar de lokale besturen. Ik denk dat Vlaanderen daar ook wel een rol in te spelen heeft. Mogelijk kan ook daar nuttige informatie voortvloeien uit de hoorzittingen, die we nadien kunnen gebruiken.

Minister, ik betreur uw antwoord op vraag vier. Ik geef toe dat de steden en gemeenten al heel wat mogelijkheden hebben, zoals de aflevering van conformiteitsattesten enzovoort. Het doen van strafrechtelijke vaststellingen is iets heel specifiek dat niet aan iedereen kan worden toegelaten. Daar is een bepaalde opleiding en machtiging voor nodig. Dat is misschien ook niet in elke gemeente aangewezen. De grote studentensteden hebben mij in elk geval gesignaleerd dat het hen zou helpen wanneer hun wooninspecteur zich wel toegang zou kunnen verschaffen tot een studentenkamer en wel een strafrechtelijke vaststelling zou kunnen doen in geval van misbruik.

Ik vraag niet dat elke gemeente verplicht wordt om wooninspecteurs met die bevoegdheden in te zetten, maar dat steden die het wensen hun woninginspecteurs zouden kunnen belasten met een dergelijke taak. Ik besef dat daarvoor een decretale wijziging nodig is. Maar de mogelijkheid creëren voor steden zou alvast een stap voorwaarts zijn.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Wat die laatste opmerking betreft, stel ik voor om dat tijdens dat platform te bekijken. De lokale besturen hebben enkele wooncontroleurs en geen wooninspecteurs. Het takenpakket is ook verschillend. Maar ik denk dat we dat perfect kunnen agenderen op het overlegplatform van de studentenhuisvesting.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Valerie Taeldeman aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over sociale leningen
– 104 (2015-2016)**

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Gezinnen die een woning willen verwerven of renoveren, kloppen aan bij financiële instellingen om een hypothecair krediet te krijgen. Naast deze financiële instellingen die een lening aanbieden onder bepaalde voorwaarden, is er ook de mogelijkheid tot het afsluiten van een sociale lening bij het Vlaams Woningfonds en de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW). En dan vergeet ik nog de erkende kredietmaatschappijen te vermelden.

Minister, in de commissie Wonen van 19 maart 2015 werd onder andere gedebatteerd over uw plannen om de inkomensvoorwaarde voor een sociale lening te wijzigen in die zin dat zou worden gekeken naar het huidige inkomen en dus naar het laatste aanslagbiljet in plaats van naar het inkomen van drie jaar voordien. Eerder al werden nieuwbouw, bouwgrond en in sommige gevallen herfinanciering uitgesloten om in aanmerking te komen voor een sociale lening.

Tijdens diezelfde vergadering bleek ook dat in maart 2015 al 31 procent van het investeringsvermogen voor 2015 gereserveerd werd op basis van de aanvragen die in januari en februari 2015 bij de VMSW waren binnengekomen. In 2014 waren de voorziene kredieten ook heel snel opgebruikt en toen werd eenmalig 600 miljoen euro extra uitgetrokken.

Het is dus een terugkerend probleem dat de kredieten voor sociale leningen snel opgebruikt zijn. Hierdoor vallen gezinnen die niet snel genoeg hun aanvraag indienen mogelijks uit de boot.

Bij de Septemberverklaring van de minister-president hoort ook een budgettabel, een brochure die we hebben ontvangen. Daarin heb ik gezien dat voor 2016 in 200 miljoen euro voorzien wordt om extra sociale leningen te kunnen toekennen.

Ten slotte wil ik verwijzen naar de conceptnota over sociale koopwoningen, die deze zomer op de agenda stond van de Vlaamse Regering. In de conceptnota wordt voorgesteld om het bindend sociaal objectief inzake sociale koopwoningen op gemeentelijk niveau af te schaffen en te herdefiniëren op provinciaal niveau. Daarbij is er voor het eerst ook sprake van een nieuw concept, namelijk de sociale eigendomsverwerving. Het saldo koopwoningen dat moet worden gerealiseerd tegen 2025 zou dan worden opgevuld met het volume sociale leningen per provincie. De sociale leningen voor de aankoop van een woning die afgeleverd worden via de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) en via het Vlaams Woningfonds (VWF) zouden dan meegeteld worden in dat nieuwe provinciale objectief eigendomsverwerving.

Minister, kunt u de stand van zaken geven over het verstrekken van sociale leningen? Kunnen kandidaat-ontleners op dit moment nog een aanvraag indienen bij het VWF en de VMSW? In welke mate worden kandidaat-ontleners bij een uitputting van de kredieten ook gewezen op de mogelijkheid om een lening te verkrijgen bij een erkende kredietmaatschappij (EKM)?

Zijn er deze zomer verschuivingen gebeurd van de interne kredieten die een invloed hebben op het krediet voor sociale leningen?

Ik heb ook nog een vraag over het nieuwe concept, over het nieuw objectief dat gelanceerd wordt: de sociale eigendomsverwerving. Op welke concrete manier en op welke termijn wenst u dit concept in te voeren en te operationaliseren?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, mevrouw Taeldeman, u gaf zelf al aan dat het een jaarlijks terugkerend probleem is dat het budget voor de sociale leningen nooit een volledig jaar rest, dat men er niet mee toekomt. Voor 2015 was er een budget via de VMSW van 357 miljoen euro en via het VWF van 368 miljoen euro. Dat maakt een totaal van 725 miljoen euro.

Momenteel kunnen er geen leningaansvragen meer worden ingediend, want het budget is inderdaad op, dat is heel recent gebeurd. Het is wel belangrijk om te onderstrepen dat het wel nog mogelijk is om een sociale lening te krijgen voor een sociale koopwoning. Dat is altijd al een apart budget geweest en daar staat nog redelijk wat geld op. We hebben het eventjes voor een stuk overgeheveld om gewone reguliere woningen te kunnen aankopen via een sociale lening.

We hebben wel met de VMSW en het VWF afgesproken om vanaf 16 november 2015 opnieuw te starten met het verwerken van de leningaansvragen, rekening houdend met de stopzetting van bepaalde aanvragen enerzijds en de behandelingstermijn van een dossier anderzijds. Dat lijkt me belangrijk. De twee instellingen zijn ook heel correct geweest in het informeren van de kandidaat-ontleners, ze verdienen daarvoor een pluim. Ze deden dat via de webstek, maar ook telefonisch of via het loket. Ze hebben de mensen geïnformeerd over het feit dat er momenteel, dit jaar, eventjes geen sociale leningen kunnen worden aangevraagd – maar vanaf 16 november dus wel. Ze hebben de mensen ook attent gemaakt op het bestaan van een EKM. Dat vind ik heel goed.

Maar nu, mevrouw Taeldeman, komt al het goede nieuws. Dit is dus inderdaad een jaarlijks weerkerend probleem. Ik meen dat het budget vorig jaar zelfs nog eerder op was. Voor 2016 hebben we een extra machtiging van 200 miljoen euro gekregen, of binnengehaald zoals dat in het jargon heet, tijdens de begrotingsbesprekingen. Daarmee landen we in 2016 op een totaalbedrag van 925 miljoen euro dat kan worden gespendeerd aan sociale leningen. Ik denk dat dat goed is.

Mevrouw Taeldeman, u vroeg of er interne verschuiving zijn gebeurd. Er werd dus 60 miljoen euro overgedragen van het budget voor een lening voor een sociale koopwoning naar het budget voor een sociale lening voor een particuliere woning.

Momenteel is er nog 27,5 miljoen euro beschikbaar bij de VMSW voor de bijzondere lening voor de aankoop van een sociale koopwoning. Er is dus nog een restkrediet. Het is in het verleden al gebeurd dat die kredieten overbleven, het getuigt dus van goed beheer, ook van de instelling, om de kredieten te verschuiven, wetende dat er nog altijd 27,5 miljoen euro rest.

In de conceptnota sociale koop hebben we voorgesteld om het bindend sociaal objectief koop op gemeentelijk niveau af te schaffen en te herdefiniëren op provinciaal niveau. Daarbij wordt gesproken van sociale eigendomsverwerving. Het huidige objectief koop wordt verminderd met de reeds gerealiseerde sociale koopwoningen. Het saldo zal dus onder meer kunnen worden opgevuld met een volume bijzondere sociale leningen.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. We zijn nu oktober 2015. Als ik het goed begrepen heb, zitten zowel de VMSW als het VWF momenteel door hun budget voor het verlenen van sociale leningen.

U zei dat beide instellingen hebben meegedeeld dat er vanaf 16 november weer aanvragen kunnen worden ingediend. Tegelijkertijd zou er ook verwezen worden naar de mogelijkheid om een lening te verkrijgen bij een EKM. Dat is natuurlijk een goede zaak. Betekent de mededeling van de VMSW en het VWF dat de leningen dan in 2016 zullen worden verwerkt en toegekend?

Het is hier al genoeg gezegd dat het betreuenswaardig blijft dat er ongeveer elk jaar budgetproblemen zijn. Dat brengt telkens weer heel wat ongerustheid teweeg bij de mensen die een lening wensen aan te vragen. De paniek die bij sommigen ontstaat, mag niet worden onderschat. Ik ben dan ook heel blij dat u hebt binnengehaald dat de machtiging volgend jaar oploopt tot 925 miljoen euro. Ik hoop dat de leningen dan een heel jaar lang kunnen worden toegekend.

De sociale eigendomsverwerving is een nieuw concept, een nieuwe definitie. In hoeverre is de nieuwe term doorgedrongen in de vele lokale besturen die ook bezig zijn met het monitoren van de objectieven die moeten worden gehaald tegen 2025 op het vlak van de sociale huurwoningen en koopwoningen? Worden de lokale besturen ingelicht via Wonen-Vlaanderen? Of hoe zullen de lokale besturen goed worden ingelicht over de nieuwigheden in de conceptnota sociale koop?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: De dossiers worden inderdaad geopend en dan duurt het altijd een tijdje, dat is in het verleden ook altijd zo geweest. Voor het budget moet dan pas in 2016 worden voorzien.

U zegt dat de mensen in paniek zijn. Het is natuurlijk niet leuk om nu te moeten horen dat ze pas vanaf 16 november 2015 kunnen terugkomen, maar tegelijkertijd is het echt goed gedaan. De mensen werden echt goed geïnformeerd. Ik hoop in elk geval dat we met de verhoging van het budget van 725 miljoen euro naar 925 miljoen euro, in 2016 zullen rondkomen tot op het einde van het jaar. Ook het doorverwijzen naar de EKM's vind ik een goede zaak, het zijn immers ook spelers in hetzelfde veld.

Het objectief voor sociale eigendomsverwerving zal vast blijven staan op 2020, dat is ook zo afgesproken. Met de communicatie kunnen we pas beginnen wanneer het decreet definitief is aangepast. Dan zullen we communiceren ten aanzien van de lokale besturen en alle betrokken actoren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ingrid Lieten aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over onaangepaste woningen voor senioren – 3101 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Lorin Parys

De voorzitter: Mevrouw Lieten heeft het woord.

Ingrid Lieten (sp-a): Voorzitter, minister, collega's, ik weet dat dit thema ook u na aan het hart ligt, want u hebt er in uw beleidsverklaring een aantal dingen over geschreven. De feiten geven aan dat het heel moeilijk is om de trend te volgen van de ouderen die aangeven dat ze heel graag langer thuis willen blijven wonen. Om dat te kunnen doen, moeten de woningen natuurlijk aangepast zijn. Dat is eigenlijk niet het geval bij de sociale woningen, want tot op heden is ongeveer 1,8 procent aangepast. Dat is ook niet het geval in de private woningen. Ook daar blijven mensen vaak in een huis wonen dat niet is aangepast. Vaak zijn

ze eigenaar, of huren ze, maar zijn ze wegens hun leeftijd niet meer geneigd om snel te investeren in hun huis.

We zitten dus met een uitdaging. De ouderen willen zelf zo lang mogelijk in hun eigen huis blijven wonen. Dat is belangrijk voor hun eigen geluk en gezondheid, maar ook voor de betaalbaarheid van onze zorg. Maar we zitten wel met onaangepaste woningen.

Ook de vorige Vlaamse Regering heeft daarrond gewerkt. Toenmalig minister Van den Bossche heeft er toen samen met minister Vandeuren een beleidsnota over geschreven. Mevrouw Van den Bossche heeft toen ook aan de sociale huisvestingsmaatschappijen gevraagd om errond te werken. Ze heeft ze eigenlijk opgelegd om er 100 miljoen euro per jaar aan te besteden en in te investeren.

Ik heb gelezen dat u er ook achter staat. Ik wil daarom graag het volgende weten. Van het beleidskader en de middelen werd door de vorige Vlaamse Regering een begin gemaakt. Hoe staan we er vandaag voor? Hoeveel staan we met het budget voor die zogenaamde sociale serviceflats? Is het budget hetzelfde gebleven als destijds? Zult u het beleid voortzetten? Hoeveel projecten zitten er in de pijplijn en hoeveel werden er al gerealiseerd?

Misschien hebt u zelf ook nog initiatieven op stapel staan in dat verband, zowel in de publieke als in de private sector om meer aangepaste seniorenwoningen in onze samenleving te krijgen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, mevrouw Lieten, in uw vraag staat duidelijk dat maar 1,8 procent van de sociale woningen is aangepast. We moeten hier toch een onderscheid maken tussen iemand die een bepaalde leeftijd heeft bereikt en iemand die een bepaalde verzorging nodig heeft.

Natuurlijk hebben senioren hun plaats in de sociale woningen, en ik kom zo dadelijk nog terug op het project van mijn voorganger. Maar ik ben van oordeel dat zwaar zorgbehoevende personen thuishoren in een welzijnsinstelling. Het is niet de taak van de sociale huisvesting om die mensen te huisvesten. Niet omdat ze dat niet zouden willen doen, maar doodeenvoudig omdat ze de zorg die die mensen nodig hebben, niet op een ordentelijke manier kunnen geven.

Ik heb dan in verschillende kranten gelezen dat op basis van een enquête die door een collega van ons was afgenomen, 1,8 procent van de sociale woningen niet is aangepast aan senioren.

De titel luidde als volgt: 'Sociale woning amper aangepast voor de oude dag'. Het is evenwel niet omdat men 65-plusser is dat men per definitie in een rolstoel zit of een lift nodig heeft om in of uit het bad te stappen.

Dit is een vertekend beeld. Als men de enquête erbij neemt en vergelijkt ze met wat ervan in de kranten gemaakt wordt, is er een verschil. Een van de vragen van de enquête is hoeveel woongelegenheden aangepast zijn voor mensen met een fysieke beperking. Dat is iets anders dan een woning voor iemand van een bepaalde leeftijd. 1,8 procent van alle sociale woningen is aangepast aan mensen met een beperking.

De huisvestingsmaatschappij Woonhaven, waarvan ik enige tijd voorzitter ben geweest, heeft niet geantwoord op de enquête. Dat heeft een invloed op de representativiteit ervan, aangezien die huisvestingsmaatschappij de grootste van heel Vlaanderen is. Op mijn vraag hoeveel sociale woningen aangepast zijn voor senioren, blijkt dat het gaat om 2036 van de in totaal 18.000 woningen, zijnde 11 procent. In die woningen werd bijvoorbeeld een leuning aangebracht aan het toilet of

de douche, een bredere doorgang gemaakt of stopcontacten hoger geplaatst. Dat zijn alle heel eenvoudige en niet zo dure ingrepen die het mensen op leeftijd gemakkelijker maken er te blijven wonen. In de gebouwen is ook altijd een lift. Bovendien wordt bij dit soort woningen altijd rekening gehouden met nabijgelegen sociale voorzieningen en zorgvoorzieningen. Die woningen worden trouwens niet verhuurd aan andere gezinnen, maar exclusief voorbehouden voor 65-plussers.

Ik heb alle lokale toewijzingsreglementen laten onderzoeken. Daaruit blijkt dat in heel Vlaanderen 13.499 woningen, of 9 procent, voorbehouden zijn voor senioren.

Mevrouw Lieten, u bent niet verantwoordelijk voor de krantenartikels, maar de bewering dat 1,8 procent van alle sociale woningen is aangepast aan senioren, klopt niet. Dat acht ik een heel belangrijke nuance in dit toch wel gevoelig debat.

Ik heb het wat moeilijk met de vaststelling dat de problematiek van Welzijn ietwat wordt doorgeschoven naar Sociale huisvesting. Ik beweer helemaal niet dat er geen samenwerking mag zijn. De projecten Wonen/Welzijn vind ik goed en wat mevrouw Van den Bossche in 2013 heeft opgestart, zullen we voortzetten. Ik herhaal echter dat zwaar zorgbehoevende mensen niet in een sociale woning thuishoren, niet omdat we ze daar niet willen, maar wel omdat ze daar geen aangepaste zorg krijgen. De zorg die ze nodig hebben, is iets helemaal anders dan wat ze krijgen in de assistentiewoningen waarover u het in uw eerste vraag had.

Op 4 oktober 2013 heeft collega Van den Bossche het systeem samen met collega Vandeurzen uitgewerkt. Er was sprake van dat van het budget van Sociale Huisvesting ten minste 100 miljoen euro naar die projecten zou moeten gaan, maar dat bedrag werd nooit in die post op de begroting ingeschreven.

Desalniettemin zijn we nog altijd even ambitieus. Sta me toe in dit verband enkele cijfers te geven. Sindsdien werden twee sociale assistentiewoningen gerealiseerd. Dat is begrijpelijk, want we spreken over een periode van twee jaar. 62 woningen zijn in uitvoering, 55 zijn op korte termijn gepland en nog eens 88 zijn ingeschreven in de meerjarenplanning. Voor het realiseren van die twee woningen had men geen 100 miljoen euro nodig. Dat bedrag is pas nodig als het project echt op kruissnelheid is gekomen. Kortom, het is een goed initiatief, dat we zullen behouden.

Uw tweede vraag had betrekking op maatregelen die ik wil nemen om het privépatrimonium aan te passen aan de noden van senioren. Ik herhaal nogmaals dat het gaat over senioren, en niet over mensen met een fysieke beperking. Iemand van een zekere leeftijd kan minder mobiel zijn, maar dat is niet iemand met een fysieke beperking of een zwaar zorgbehoevende.

De verbeterings- en aanpassingspremie VAP is een goed systeem dat in het verleden uitstekend werd beheerd. Men kan er 50 procent van de facturen indienen, met een maximumpremie van 1250 euro per onderdeel. In 2014 werden 2596 aanpassingspremies verleend voor een bedrag van iets meer dan 3 miljoen euro. Op korte termijn worden geen aanpassingen aan dit systeem aangebracht, want een systeem dat goed werkt, moet niet worden aangepast.

De voorzitter: Mevrouw Lieten heeft het woord.

Ingrid Lieten (sp.a): Minister, ik ben blij te vernemen dat u het beleid wenst voort te zetten. Ik ben me ervan bewust dat nog niet alle sociale huisvestingsmaatschappijen hieraan meewerken en dat dit enige tijd vergt. Misschien zou u kunnen nagaan hoe u de sociale huisvestingsmaatschappijen nog beter kunt stimuleren om de woningen aan te passen.

Zoals u immers zelf zegt, het hoeven niet altijd grote kosten te zijn. Het kunnen ook kleine ingrepen zijn die voor veel mensen het leven al wat aangenamer maken.

Minister, ik volg u niet zo als u een rigide onderscheid maakt tussen oudere mensen en mensen met een fysieke handicap. De realiteit waar wij allemaal op een bepaald moment voor staan, is de volgende. Iedereen is natuurlijk zeer zelfvoorzienend wanneer hij 50 is, terwijl de meeste senioren op hun 65 of 70 ook nog heel actief zijn en geen hulp nodig hebben. Vanaf een bepaalde leeftijd – en gelukkig schuift dat steeds meer op in de tijd – begint men echter toch assistentie nodig te hebben om zijn comfortniveau te kunnen behouden. Dat begint klein. In het begin is het zeker en vast nodig om een lift te hebben, is het moeilijker om trappen te doen, heeft men een stok of een rollator nodig om zich te verplaatsen. Langzamerhand gaan fysieke kwaaltjes echter steeds meer doorwegen, heeft men toch een stoeltje nodig in de douche om zich goed te kunnen douchen, kan men niet meer zelfstandig in en uit het bad. Dat is jammer genoeg enigszins het perspectief waar we allemaal op een bepaald moment voor staan.

Het is natuurlijk zo – en daar moet ik mevrouw Schryvers wel een beetje in steunen – dat men met die enquête toch heeft geprobeerd om een en ander te bekijken. Die mensen die nu 65 zijn, die willen natuurlijk het liefst sterven in het huis waarin ze nu wonen. Dat is, denk ik, de wens van iedereen. Jammer genoeg is dat echter niet mogelijk voor iedereen. Hoe sneller men assistentie nodig heeft, hetzij fysiek, hetzij door zorg van andere mensen, hoe sneller men op een bepaald moment moet zoeken naar alternatieven. Ik ben het ermee eens dat, als men zwaar zorgbehoevend is, dat een beslissing is waar ieder individu of diens familie op een bepaald moment voor staat, en dat er dan soms geen andere oplossing is dan inderdaad naar een gespecialiseerde instelling te gaan. Dan moet het zo. Ik denk echter dat iedereen dat meestal doet met lood in de schoenen, en dat men zo lang mogelijk in zijn vertrouwde omgeving blijft wonen. In die zin lijkt het me wel vooruitziend om te bekijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat mensen daar vanaf een bepaald leeftijd mee bezig zijn. Als het aanbod op de markt groter is, en ook sociale huisvestingsmaatschappijen daar een diverser aanbod voor hebben, dan kunnen ze daar ook in hun toewijzingsbeleid qua woningen al rekening mee beginnen te houden. Als mensen van 65 of iets jonger naar een sociale woning gaan, dan weten we dat dat probleem vermoedelijk over tien jaar rijst, ook al zijn ze vandaag nog kwiek en gezond.

Minister, in die zin zou ik toch niet te rigide omgaan met die scheiding tussen leeftijd en fysieke beperkingen. Ik denk dat dit onvermijdelijk is voor ieder van ons. Het is dus zeker en vast een uitdaging om verder mee om te gaan, zowel wat de sociale huisvesting als wat de particuliere markt betreft. Of men nu iets in eigendom heeft of huurt, die uitdagingen zijn daar ook. Ik ben blij te horen dat u dat beleid wel wenst voort te zetten. Ik wil u motiveren om daar zeker en vast mee door te gaan, op alle manieren: preventief en curatief, maar inderdaad ook met subsidies, zoals u zelf ook zei.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, minister, geachte leden, het zal u niet verwonderen dat ik me in dezen wel een beetje aangesproken voel. Collega Lieten, ik was toch ook wat verwonderd, op de eerste plaats door het feit dat die vraag werd ingediend zonder enige verwijzing. U hebt dat echter daarnet gedaan. De minister heeft er ook naar verwezen.

Minister, mensen zo lang mogelijk in hun eigen woning laten wonen, dat staat uitdrukkelijk in het regeerakkoord, en dat staat ook uitdrukkelijk in de beleidsnota Welzijn. Ik denk dat we daar allemaal achter staan. Daar zijn vanuit diverse beleidsdomeinen ondersteuningsmechanismen voor, die we allemaal, denk ik, ook met veel overtuiging willen inzetten. Ik denk dan bijvoorbeeld aan thuiszorgdiensten en gezinszorg, aan aanvullende thuiszorg. OCMW's nemen ter zake ook heel veel maatregelen, maar ook het beleidsdomein Wonen. Die aanpassingspremie is er bijvoorbeeld ook.

We interpretern dat in de eigen woning blijven wonen gelukkig ook steeds ruimer. Dan gaat het niet zozeer over de eigen fysieke woning, maar vooral over het wonen in de eigen buurt, waar men sociale contacten heeft, waar familie woont, waar vrienden wonen en dergelijke meer. Dan heb je natuurlijk een heel segment: van de woning die men bewoont, of dat nu een huurwoning of een woning in eigendom is, tot een meer aangepaste woning, een assistentiewoning, en dan uiteindelijk, voor wie dat nodig heeft, een woonzorgcentrum. Sta me toe te zeggen dat dat laatste alleen is voor zwaar zorgbehoevenden. Minister, ik ga dus toch niet akkoord met uw eerste stelling dat mensen die zorg nodig hebben, in een welzijnsvoorziening thuishoren, want dat is natuurlijk een enorm segment. U bent daar wel mee begonnen. Hopelijk zijn we het er toch over eens dat die woonzorgcentra er alleen zijn voor de mensen die echt zwaar zorgbehoevend zijn.

Dat zo lang mogelijk in de eigen woning of de eigen buurt blijven wonen, geldt natuurlijk ook voor de mensen die een beroep moeten doen op de sociale huisvesting, op een sociale huurwoning. Ik vind het dan van belang dat ze in dezelfde omgeving kunnen blijven wonen. Dat betekent daarom niet dat ze in dezelfde huurwoning of hetzelfde appartement moeten kunnen blijven wonen. In de sociale huursector moet er dus ook een aanbod zijn in de eigen buurt waarnaar men kan verhuizen als dat nodig is. Dat hoeft zelfs geen oudere te zijn. Dat kan gaan om mensen die dat nodig hebben door hun ouderdom. Dat kan bijvoorbeeld gaan om mensen die dat nodig hebben wegens een ongeval of een ziekte.

Minister, ik heb u gevraagd of u cijfers hebt over het aantal aangepaste woningen. Omdat u me in uw antwoord op een schriftelijke vraag had geantwoord dat die er niet waren, en die ook bij de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) niet beschikbaar waren, heb ik die bevraging gedaan. Bij elke bevraging kan je natuurlijk een kanttekening maken, dat begrijp ik ook, maar ik weet wel dat 50 procent van de huisvestingsmaatschappijen me hebben geantwoord. We kunnen het debat aangaan. Wat voor mij het belangrijkste is, is dat we naar de toekomst kijken, ook met betrekking tot die sociale huisvesting. Ik hoop dat we dat bij dezen hebben losgeweekt, en dat we daar in de toekomst nog over kunnen spreken. De helft van de bewoners is ouder dan 60. We moeten binnen het totaalpakket aan sociale huurwoningen in voldoende woongelegenheden voorzien waarnaar mensen kunnen verhuizen als ze niet meer in een gewone woning kunnen wonen. Dat is mijn enige oproep.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voor alle duidelijkheid, ik kan me vergissen, maar ik dacht niet dat ik had gezegd dat iemand die zorg nodig heeft, niet thuishoort in een sociale woning. Ik heb altijd gesproken over zwaar zorgbehoevenden. Zelfs mevrouw Lieten geeft me gelijk, dus het moet wel waar zijn.

Mevrouw Schryvers, ik ben het volledig met u eens: mensen moeten inderdaad zo lang mogelijk in hun eigen woning blijven wonen, ook als het een sociale woning is. Ik heb de cijfers gegeven. Met de lokale toewijzigingsreglementen komen we eigenlijk nu al aan in totaal 13.499 woningen die zijn aangepast aan de noden van senioren: 9 procent van het hele sociale huisvestingspatrimonium is dus aangepast aan de noden van senioren. Ik heb dit daarnet opgenoemd, dus ik doe dat niet opnieuw. Zijn ze allemaal aangepast aan iemand met een zware fysieke beperking? Neen. Ik blijf dat echter nog altijd wel een heel groot onderscheid vinden. Ik heb u daarnet voorbeelden gegeven van wat men kan doen om het comfortabeler te maken voor iemand die op zekere leeftijd is. Men kan een stopcontact hoger plaatsen, er kan een leuninkje komen aan het toilet, in de douche en dergelijke meer. Als je echter een sociale woning moet ombouwen voor iemand met een zeer zware beperking, dan hebben we het natuurlijk over heel ingrijpende werken, en dat is gewoon mijn punt geweest. Ik vond het gewoon heel

jammer – en ik weet zelfs niet of het aan u ligt of aan de journalist in kwestie, ik wil me daar niet mee bemoeien – om in de media te moeten lezen dat slechts 1,8 procent van de sociale woningen is aangepast aan de noden van senioren, terwijl we aan 9 procent zitten. Dat vind ik een beetje jammer, want ik ben er net als u, en zoals het regeerakkoord stelt, echt van overtuigd dat het het beste is voor iedereen dat men zo lang mogelijk in de eigen, vertrouwde omgeving kan blijven, zolang dat kan, natuurlijk.

De voorzitter: Mevrouw Lieten heeft het woord.

Ingrid Lieten (sp.a): Ik wil zeker niet de discussie tussen minister Homans en mevrouw Schryvers verder aanmoedigen. Minister, het lijkt me gewoon belangrijk dat u me cijfers hebt gegeven die er wel rooskleuriger uitzien, maar dat u ook bevestigt dat u daar verder werk van wilt maken. Dat lijkt me het allerbelangrijkste.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.